



Regler for biodynamisk Demetergodkendt dyrkning

April 2022



Godkendt af
Demeterforbundet
i Danmark

Foreningen for Biodynamisk Jordbrug

DE DANSKE DEMETERREGLER

up

FORORD

De danske Demeter-regler er analoge med de internationale Demeter-regler, der udformes af Demeter International (DI), hvor også Foreningen for Biodynamisk Jordbrug er medlem. Der er dog få forskelle mellem de danske og internationale regler, og de vigtigste er:

- a. beregningen af dyreenheder, gødningsmængder, N-mængder og N-indhold er lidt anderledes i de internationale regler end hvad der er praksis i Danmark. For ikke at skabe forvirring er dansk praksis bibeholdt og tallene er justeret, så de mængdemæssigt korresponderer med dem i de internationale regler.
- b. Få planteplejemedler, der godkendes af DI, er enten ikke godkendt af eller har ikke været sendt gennem godkendelsesproceduren i Miljøstyrelsen i Danmark. Disse er derfor ikke på den danske liste.
- c. Måden man bliver Demeter-avler på er forskellig fra land til land. Vi har bibeholdt dansk praksis, som beskrevet i Kap. 7.

Endelig skal det understreges, at Landbrugsstyrelsen kræver, at alle danske biodynamiske avlere, hvad enten de er Demetergodkendt eller ej, skal overholde de statskontrollerede økologiregler.

Ved tolknings spørgsmål vedr. reglerne er man altid velkommen til at kontakte Demeterforbundet v/ sekretær Åse Ditlefsen, tlf. 27 50 10 68 mail aditlefsen@hotmail.com

April 2022.

INDHOLDSFORTEGNELSE

| | |
|--|-----------|
| REGLER FOR BIODYNAMISK DEMETERGODKENDT DYRKNING | 1 |
| Foreningen for Biodynamisk Jordbrug..... | 1 |
| DE DANSKE DEMETERREGLER | 2 |
| INDHOLDSFORTEGNELSE | 3 |
| Grundlæggende principper..... | 4 |
| Bedriftsorganisme - landbrugsindividualitet..... | 5 |
| | |
| 7. PRODUKTION | 6 |
| Nummerangivelsen refererer til afsnit i de internationale Demeterregler - se www.demeter.net/certification/standard/ | |
| 7.1. Agerland og planteproduktion..... | 6 |
| 7.1.1. Anvendelsesområde | 6 |
| 7.1.2. Frø og udplantningsmateriale | 6 |
| 7.1.3. Gødning..... | 7 |
| 7.1.4. Plantepleje og -beskyttelse | 9 |
| 7.1.5. Gartnerier og grøntsagsproduktion | 10 |
| 7.1.5.5. Produktion under glas og plastik | 11 |
| 7.1.6. Flerårige afgrøder (frugtproduktion og vinavl) | 12 |
| 7.1.7. Svampe | 12 |
| 7.1.8. Biodiversitet og miljø..... | 13 |
| 7.1.9. Biodynamisk planteforædling..... | 14 |
| 7.2. Biodynamiske præparater | 15 |
| 7.3. Dyrehold..... | 16 |
| 7.3.1. Anvendelsesområde | 17 |
| 7.3.2. Krav til dyrehold | 17 |
| 7.3.3. Besætningsstørrelse..... | 17 |
| 7.3.4. Samarbejde mellem gårde..... | 17 |
| 7.3.5. Husdyrenes røgt og pleje..... | 18 |
| 7.3.5.1. Pasning af kvæg | 19 |
| 7.3.5.2. Pasning af får, geder og heste..... | 20 |
| 7.3.5.3. Pasning af grise..... | 20 |
| 7.3.5.4. Pasning af fjerkræ..... | 20 |
| 7.3.6. Fodring | 21 |
| 7.3.7. Opdræt og identifikation..... | 25 |
| 7.3.8. Dyrenes oprindelse, indkøb og afsætning..... | 25 |
| 7.3.9. Medicinsk behandling af dyr | 28 |
| 7.3.10. Transport og slagtning af dyr | 29 |
| 7.4. Omlægning af bedriften | 29 |
| 7.4.1. Omlægningsplan | 29 |
| 7.4.2. Omlægning af hele bedriften | 30 |
| 7.4.3. Omlægning af nye landbrugsarealer..... | 30 |
| 7.4.4. Godkendelse i omlægningsperioder | 31 |
| Appendiks 1: Beregning af dyreenheder. | 33 |
| Appendiks 2: Tilladte foderindkøb (kun godkendt økologisk foder må indkøbes)..... | 33 |
| Appendiks 3: Tilladte fodertilskud og tilsætningsstoffer. | 34 |
| Appendiks 4: Tilladte og begrænsede gødnings- og jordforbedringsmidler. | 35 |
| Appendiks 5: Tilladte materialer og metoder til plantepleje- og beskyttelse..... | 36 |
| Appendiks 7: Godkendelse af dispensationer. | 37 |
| Appendiks 8: Minimumsalder ved slagtning af fjerkræ. | 39 |
| Appendiks 9: Produkter, der må bruges til rengøring og desinficering af bygninger og anlæg til husdyr (f.eks. udstyr og redskaber):..... | 39 |
| EFTERSKRIFT | 39 |

Grundlæggende principper

I livsprocesser arbejder mange forskellige kræfter sammen, kræfter der ikke udelukkende stammer fra materielle forbindelser. Alle jordbrugsforhold afgøres af at der aktiveres processer, som forbedrer (højner) og beliver disse naturlige sammenhænge.

Den biodynamiske metode har hovedsagelig med dannelsen af de levende forbindelser at gøre og kan ikke defineres på samme måde som en produktionsmetode for døde artikler. Arbejde, der er udført med et menneskes hånd for at pleje jordens frugtbarhed, planterne, frøene og plantemateriale og dyrene i harmoni med de lokale betingelser, kan udvikle gården eller gartneriet til en levende organisme. Den enorme diversitet, der findes i naturen, betyder, at den jordbrugspraksis, der er bedst ét sted, kan være helt uhensigtsmæssig et andet. Landmandens interesser og evner må tages i betragtning i forhold til hvilke organisationsmuligheder for gården, der kan imødekomme disse normer. Korrekt tilrettelæggelse af de forholdsregler, der påvirker de levende processer, spiller en vigtig rolle. Til dette hører især den ansvarsfulde og regelmæssige brug af de biodynamiske præparater og betydningen af de kosmiske rytmer for planteproduktion og husdyrhold.

Reglerne for Demeter-godkendt jordbrugsproduktion udtrykker en indre aftale, der omfatter det ydre aktive biodynamiske jordbrug. De danske regler er opbygget på grundlag af de internationale Demeter-regler. Produkter, der bærer Demeter-mærke, skal være produceret efter Demeter-reglerne.

Biodynamisk arbejde kræver en stærkt forbundethed med de grundlæggende principper i den biodynamiske metode, dens principper og mål. Hertil er det nødvendigt at leve sig ind i de naturlige processer gennem observation, tænkning og forståelse. En stadig dybere forståelse af naturens sammenhænge kan opnås gennem vedholdende stræben. Hertil anbefales at søge støtte i litteratur, forskningsundersøgelser, studiekredse, kurser samt gennem biodynamisk rådgivning.

Den særlige indsigt, som er basis for den biodynamiske metode ud over de praktiske og videnskabelige erfaringer, kommer fra Rudolf Steiners foredragsrække kaldet "Landbrugskursus"¹ fra 1924 og den spirituelle, antroposofiske sammenhæng, som dette kursus indgår i.

Målet er altid at praktisere jordbrug på en sådan måde, at strukturen på gården som en integreret helhed, resulterer i sundhedsskabende produktion, og at de ingredienser, der indgår i produktionen, kommer fra gården selv. Hvis derimod nogen ønsker at bruge reglerne til at søge støtte i formaliteter eller til at lede efter "smuthuller" med økonomiske fordele, er det bedre at finde en anden måde at dyrke landbrug på.

Det er vigtigt, at avleren udvikler en ansvarsfølelse overfor reglerne ud fra sin egen viden. Hver enkelt kan takke den biodynamiske bevægelse som helhed for en del af sin egen eksistens og succes. Og enhver lokal handling, også uset, bidrager til det større fællesskab. Derfor må enhver til stadighed handle på en sådan måde, at forbrugers tillid til den biodynamiske metode bliver bekræftet og retfærdiggjort.

Jordbrug kommer til udtryk i det aktive, udviklende møde mellem menneske og naturen. Landskabets form er bestemt af behovet hos de mennesker der bor i en bestemt kultur. De afgrøder, som dette landbrug producerer, må tale til menneskevæsnet for at kunne ernære fuldstændigt. Kvægavl og den gødning, der derved produceres, har været og er stadig det bedste grundlag for agerbrug. Dyrehold kræver en foderproduktion, og kvæg har især behov for grovfoder, hvilket spiller en stor rolle i forhold til udarbejdelse af et sædskifte, som kan virke opbyggende på jordens frugtbarhed.

¹ "Bidrag til en fornyelse af landbruget på åndsvidenskabeligt grundlag". af Rudolf Steiner. Foreningen for Biodynamisk Jordbrug forhandler bogen med foredrag, spørgsmål og svar.

Vedrørende mærkning:

For at kunne mærke sine varer som Demeter-produkter, skal der være underskrevet en certificerings-kontrakt mellem Demeterforbundet og hhv. avleren, forædlere, grossisten eller butiksindehaveren. Demeter-mærkerne er internationalt anerkendt.

Vedrørende reglernes opbygning:

De fremhævede tekster i rammer er koncentrat af den øvrige tekst.

Bedriftsorganisme – Landbrugsindividualitet

"... et landbrug er egentlig i dette ords bedste forstand i overensstemmelse med sit eget væsen, når det kan opfattes som en selvstændig individualitet, - en virkelig i sig selv afsluttet individualitet. Egentlig burde ethvert landbrug nærme sig den tilstand at være en i sig selv afsluttet individualitet."

Rudolf Steiner ("Bidrag til en fornyelse af landbruget på åndsvidenskabeligt grundlag", 2. foredrag.)

Alt liv er dannet i overensstemmelse med organiske principper. Separate organer forener sig til en levende helhed. Denne organisme er mere end summen af de enkelte dele. Organismer er omgivet af en hud, som muliggør udviklingen af et indre liv og eksisterer i relation til det ydre jordiske og kosmiske miljø. Hvis dette indre liv er styret af en selvbestemt udvikling, formes en individualitet.

Hvis en jordbrugsbedrift er organiseret efter disse principper og ud fra egne resurser danner et system mellem jordens liv, planternes udvikling og det rette husdyrhold, kan der virkelig tales om en bedriftsorganisme. Sådanne bedrifter producerer sunde fødevarer på grund af den opnåede jordfrugtbarhed, planternes livskræfter og de enkelte dyreholds pleje i overensstemmelse med deres arts natur. Ligeledes frembringer disse bedrifter gennem deres bevågenhed på miljøet et landskab som kan regenerere og udvikle sig.

Enhver lokalitet har sin egenart. Enhver handling i forhold til jordbearbejdning, sædskifte og gødsning påvirker jordens flora og fauna. Typen af dyrehold, måden de opstaldes på og håndteringen af deres gødning har indflydelse på jordens frugtbarhed. Menneskets beslutninger og samarbejde med andre giver bedriften en særlig karakter. Og mennesket kan desuden udvikle en større harmoni og orden i bedriftsorganismens struktur gennem et personligt og socialt/fælles spirituelt og videnskabeligt arbejde.

7. Produktion

Dyrkningsregler vedrørende afgrøder i tropiske og subtropiske klimaer er ikke medtaget i denne danske udgave af Demeterreglerne. Se hjemmesiden: demeter.net/certification/standards

7.1. Agerland og planteproduktion

Da planter er livsformer, som er særligt afhængige af påvirkninger fra omgivelserne, har planter behov for et velegnet voksested, såvel som tilstrækkeligt lys og varme. Forudsætningen for en god udvikling af blade, blomster og frugt/frø er en levende jord, som muliggør en god rodudvikling. Bestemmelsen af voksestedet er mere vigtig for plantens sundhed end de enkelte forholdsregler i plantehusholdningen. Ligeså vigtigt er valget af velegnede sorter og arter. Ensidigheden i dyrkningen af diverse kulturplanter kan afbalanceres med et, for det pågældende område, passende sædskifte. Udviklingen af bæredygtig jordfrugtbarhed nødvendiggør, at andelen af bælgplanter (om muligt ikke kun enårige) er fyldestgørende og at en høj andel af bladafgrøder indgår i sædskiftet.

”At gøde betyder at belive jorden”. Dette udsagn fra Rudolf Steiner leder os hen imod en metode til opbygning af frugtbarhed, som har sin oprindelse i forbindelsen mellem planter og dyrs livssfærer. Det vigtigste i ethvert gødningssystem er en passende anvendelse af de biodynamiske præparater.

At belive betyder i en biodynamisk forståelse at styrke de levende, formende kræfter i jordbruget. Det er således ikke alene at optimere de fysiske og biologiske vilkår for jordens organismer.

En væsentlig målsætning med jordbearbejdningen er, at de biologiske processer i jorden forstærkes. Energibesparende metoder bør prioriteres.

7.1.1. Anvendelsesområde

Planteproduktioner dækker alle landbrugsafgrøder og planter inklusive flerårige planter og prydplanter, der normalt dyrkes på økologiske ejendomme og virksomheder. Nye afgrøder eller produktionsteknikker, der ikke er omfattet af dette afsnit, og som ikke er sædvanlig praksis på økologiske ejendomme og virksomheder, kan kun afprøves med tilladelse fra Demeterforbundet (Appendiks 7, punkt 3).

7.1.2. Frø og udplantningsmateriale

7.1.2.1. Generelle principper - frø og udplantningsmateriale

Frøets indre kvalitet og ydre egenskaber påvirker dels afgrødens modstandsdygtighed i vækstperioden, dels det potentielle udbytte (set i forhold til voksestedet) og ernæringsværdien. For at opnå det biodynamiske landbrugs målsætninger for kvalitet, kræves særlig omhyggelighed og opmærksomhed på detaljer.

Frøfaste (Open Pollinating) sorter, forædlet på biodynamiske jordbrug, skal foretrækkes.

Frø, udplantningsmateriale og plantemateriale af genetisk modificerede sorter (GMO) inklusive protoplasma- og cytoplasma-cellefusionsteknikker må ikke opformeres eller sås på Demeter ejendomme.

Frø, udplantningsmateriale og plantemateriale produceret ved nye planteforædlingsteknikker (NPBTs) er ikke tilladt på Demeter ejendomme. Dette omfatter alle NPBTs, som under IFOAM EU betragtes som teknikker med genmanipulation til GMO'er efter den eksisterende retsmæssige definition i EU. Disse er:

- Oligonucleotide directed mutagenesis (ODM)
- Zinc finger nuclease technology types I to III (ZFN-I, ZFN-II, ZFN-III)
- CRISPR/Cas
- Meganucleases
- Cisgenesis
- Grafting on a transgene rootstock
- Agro-infiltration
- RNA-dependent DNA methylation (RdDM)
- Reverse Breeding
- Synthetic Genomics

Frø, udplantningsmateriale og plantemateriale inklusiv læggekartofler skal stamme fra biodynamisk landbrug, ellers fra økologisk landbrug, hvis biodynamisk ikke er tilgængelig.

Biodynamiske eller økologiske frø og læggekartofler må ikke være behandlet med kemiske midler, heller ikke under opbevaring.

Hybrider af korn, med undtagelse af majs, må ikke anvendes.

Brug af frø, som er behandlet med lavenergielektroner, er ikke tilladt, hvis der er alternative behandlinger, som opfylder reglerne.

7.1.2.2. Udplantningsmateriale til grøntsager

Hvis biodynamisk eller økologisk udplantningsmateriale ikke er tilgængeligt, kan der gives dispensation til at bruge konventionelt ubehandlet udplantningsmateriale (fremstillet uden genmanipulation) (Appendiks 7, punkt 1). Denne dispensation kan ikke gives for udplantningsmateriale med en kort vækstperiode som salat og lignende.

7.1.2.3. Udplantningsmateriale til træer og flerårige afgrøder

Hvis udplantningsmateriale til træer og flerårige afgrøder ikke er tilgængelige i biodynamisk eller økologisk kvalitet, kan der gives dispensation til at bruge konventionelt udplantningsmateriale, men først efter godkendelse af økologikontrollen (Appendiks 7, punkt 1). Behandling efter høst med kemisk syntetiske pesticider (f.eks. desinfektionsmidler) er ikke tilladt.

Import af højst 2 træer om året pr. gård er undtaget fra denne regel.

Det er forbudt at anvende genmanipulerede frø og udplantningsmaterialer, samt cellefusions/CMS-frø og -plantemateriale

7.1.3. Gødning

Den biodynamiske metodes primære målsætning er at belive jorden og at opretholde og udvikle jordens frugtbarhed. Udover jordbearbejdningen og sædskiftet, har den omhyggelige anvendelse af præpareret gødning fra husdyrene, og især fra køer, her den største betydning.

Al gødning skal varetages opmærksomt og omhyggeligt. Opbevaringspladsen skal være passende, og en velegnet metode til udbringning er påkrævet. Næringsstofftab i løbet af opbevaringstiden ved fordampning og udvaskning skal minimeres.

7.1.3.1 Gødningsmængden

Den maksimale mængde kvælstof som må tilføres i gennemsnit over gårdens samlede areal, må ikke overstige den mængde, som ville kunne produceres af de dyr som gården ville kunne forsørge med sin egen foderproduktion (maksimum er 112 kg N/ha; se Appendiks 1).

Gartnerier må importere maksimum 170 kg N/ha, hvis mængden af bortført kvælstof er højere end 112 kg N/ha. Der skal redegøres for manglen gennem et kvælstofregnskab, godkendt af Demeterforbundet.

Hvis den gødning, som gården selv producerer, sammen med indkøbt økologisk gødning og andre metoder i afgrødehusholdningen, ikke dækker jordens behov, så kan økologisk gødning anvendes (se Appendiks 4). Konventionel husdyrgødning må ikke anvendes. Fremtvungen vækst bør undgås.

Mængden af kvælstof stammende fra kommerciel organisk gødning må på et pågældende areal ikke overstige den mængde, som kan tilføres med gårdens egen kompost, staldgødning og/eller grøngødning, og under alle omstændigheder skal mængden være mindre end 40 kg N/ha (undtagelse: flerårige afgrøder* f.eks. vin, frugt og bær og ved gartnerier/grøntsagsproduktion**).

En liste over tilladte gødningsformer findes i Appendiks 4.

* flerårige afgrøder, sammenlign også 7.1.6..

** gartnerier/grøntsagsproduktion, sammenlign også 7.1.5.1..

Konventionel ajle, gylle og fast husdyrgødning må ikke anvendes.

Den totale mængde kvælstof må ikke overstige 112 kg N/ha som gennemsnit af gårdens dyrkede areal.

Gartnerier må anvende op til 170 kg N/ha.

Kvælstof stammende fra indkøbt økologisk gødning må ikke overstige 40 kg N/ha målt som total N-indhold.

Konventionel ajle, gylle og fast husdyrgødning må ikke anvendes.

Gødningen skal opbevares, præpareres og udbringes omhyggeligt.

7.1.3.2. Gødningsmængde - gartnerier

Den maksimale mængde kvælstof som må tilføres i gennemsnit over gårdens samlede areal, må ikke overstige den mængde, som ville kunne produceres af de dyr som gården ville kunne forsørge med sin egen foderproduktion (maksimum er 112 kg N/ha; se Appendiks 1).

Gartnerier må importere maksimum 170 kg N/ha, hvis mængden af fraført kvælstof er højere end 112 kg N/ha. Der skal redegøres for manglen gennem et kvælstofregnskab, godkendt af Demeterforbundet. Mængden af økologisk gødning kan være op til 80 kg N / ha / år beregnet som et gennemsnit over sædskiftet i grøntsagsarealet og ikke for hele gården.

Hvis den gødning, som gården selv producerer, sammen med indkøbt økologisk gødning og andre metoder i afgrødehusholdningen, ikke dækker jordens behov, så kan indkøbt organisk kommerciel gødning anvendes. Konventionel husdyrgødning må ikke anvendes. Fremtvungen vækst bør undgås.

Mængden af kvælstof stammende fra kommerciel organisk gødning må på et pågældende areal ikke overstige den mængde, som kan tilføres med gårdens egen kompost, staldgødning og/eller grøngødning, og under alle omstændigheder skal mængden være mindre end 40 kg N/ha (undtagelse: flerårige afgrøder).

En liste over tilladte gødningsformer findes i Appendiks 4.

7.1.3.3. Gødning og jordbrug - frugtplantage

Den totale gødningsmængde må ikke overstige en mængde, som svarer til 96 kg N/ha frugtplantageareal. Ved dyrkning af druer til vin må den totale gødningsmængde målt over 3 på hinanden følgende år ikke overstige 150 kg N/ha.

Den maksimale mængde gødning, der må anvendes, er 96 kg N/ha.

Tabel 1. Maksimal mængde gødning i de forskellige afgrøder.

| Bedriftstype | Max. kvælstof/ha/år | Særlige oplysninger | Maks. mængde af indkøbt økologisk gødning |
|---------------|------------------------------------|---|---|
| Landbrug | 112 kg N/ha | | 40 kg N/ha som gennemsnit for hele bedriften |
| Havebrug | 112 kg N/ha | Op til 170 kg N om nødvendigt skal dokumenteres | 80 kg N/ha som gennemsnit af grøntsagsafgrøderne sædskiftet |
| Drivhus | Jævnfør økologiske dyrkningsregler | Kvælstofbalance | 80 kg N/ha som gennemsnit af grøntsagsafgrøderne sædskiftet |
| Frugtplantage | 96 kg N/ha | | 40 kg N/ha som gennemsnit af frugtplantagearealet |
| Vinavl | 150 kg N/ha/3 år | | 40 kg N/ha som gennemsnit i hele vinmarken |

7.1.3.4 Importeret gødning og jord

Stenmel (inklusive det som indeholder fosfor) og jorde kan anvendes. Syntetiske kvælstofkilder, Chile salpeter, vandopløselige fosfatgødninger, såvel som rene kaliumsalte og kaliumsalte med et klorindhold på over 3%, er forbudt. Kommunalt produceret kompost f.eks. af have-/parkaffald og spildevandsslam, er kun tilladt hvis der foreligger en analyse af eventuel forurening. Analyse skal godkendes af Demeterforbundet.

En liste over tilladte gødningsformer findes i Appendiks 4.

Importeret husdyrgødning må ikke komme fra konventionelt og/eller intensivt drevne husdyrbedrifter.

Der må ikke indføres gødning fra dyr, der har været fodret med genmodificeret foder.

Der må tages tilstrækkelige tiltag, der kan forebygge smitte af godkendte arealer med veterinære lægemidler, fodertilsætninger såsom antibiotika, forurening i naturlige foderstoffer såsom kviksølv i fiskemel og andre rester som herbicider i strøelse.

De gødningsformer, som er beskrevet i Appendiks 4, afsnit 3.1, skal godkendes af økologikontrollen og Demeterforbundet inden de indkøbes (se Appendiks 4).

Oprindelsen, mængden og anvendelsen (hvilket område, hvilken afgrøde) af al indkøbt gødning skal dokumenteres ordentligt og så vidt muligt præpareres på oprindelsesstedet.

Syntetiske kvælstofkilder, Chile salpeter, vandopløselige fosfatgødninger, såvel som rene kaliumsalte og kaliumsalte med et klorindhold på over 3% er forbudt.

Husdyrgødning fra intensivt drevne husdyrbedrifter og konventionel husdyrgødning er ikke tilladt.

Oprindelsen og anvendelsen af indkøbt gødning og jord skal dokumenteres.

7.1.4 Plantepleje og -beskyttelse

Et af målene med den mangesidige biodynamiske metode (i hvilken også landskabsplanlægning og -udvikling indgår) er at opnå en stor modstandsdygtighed mod svampe-, bakterie- og insektangreb i afgrøderne.

Hvis denne naturlige metode ikke er tilstrækkelig, kan de teknikker og materialer, der er anført på listen i Appendiks 5, anvendes.

Syntetiske kemikalier til kontrol af insekter, svampeangreb (inklusive forebyggende anvendelse), virus eller andre sygdomme, ukrudt, eller til regulering af afgrødens vækst, er forbudt. Enhver anvendelse af midler, som ikke er tilladte, medfører at gården helt mister sit Demeter-certifikat, eller i det mindste til de afgrøder og områder, der er blevet behandlet.

Nye midler og metoder kan kun afprøves, hvis de er godkendte af Demeterforbundet og økologikontrollen (se Appendiks 5).

Afgrødernes naturlige modstandsdygtighed skal styrkes.

Enhver anvendelse af midler, som ikke er tilladte, medfører at gården helt mister sin Demeter-godkendelse, eller i det mindste til de afgrøder og områder, der er blevet behandlet

7.1.5. Gartnerier og grøntsagsproduktion

På gartnerier over 5 ha skal der være dyr på ejendommen svarende til mindst 0,2 DE/ha, heraf minimum 0,1 DE/ha drøvtyggere, enten egne dyr eller i et samarbejde med en anden biodynamisk avler.

- Jorden må ikke holdes fri for vegetation gennem hele året.
- Omkring 1/3 af sædskiftet i gartneri skal være grøngødning og/eller foderafgrøder. Dette krav gælder ikke for bedrifter mindre end 2 ha grøntsagsproduktion. Vedrørende definition af grøngødning spørg Demeterforbundet.

7.1.5.1. Husdyrgødning, jorde og potteblandinger

Velomsat, præpareret husdyrgødning, fra drøvtyggere som indgår i gårdens husdyrflok, danner grundlaget for al gødning.

Reglerne i afsnit 7.1.3.2. anvendes. De yderligere krav er:

- Jorde og pottejordsblandinger skal så vidt muligt fremstilles af gårdens egne materialer. Mindst 25 volumenprocent af disse materialer skal udgøres af præpareret kompost fra plantematerialer og/eller dyregødning. Brug af kommercielle potteblandinger kræver godkendelse af Demeterforbundet.
- Plantematerialer til kompost, og færdig kompost fremstillet af bark, blade, ved osv. fra kommunale områder, må kun anvendes hvis en test for rester viser at materialerne er tilstrækkeligt rene (Se Appendiks 4).
- Gødning, sædskifte og dyrkningsteknik bør anvendes på en sådan måde, at kvælstofudvaskningen til grundvandet og/eller ophobning af nitrat i grøntsagerne minimeres.
- Tørv er kun tilladt i udplantningsbede og i pottejordsblandinger. Andelen af tørv skal være så lav som mulig og må ikke overstige 75 %. Anvendelse af syntetiske jordforbedringsmidler er ikke tilladt. Al gødning og jordforbedringsmidler skal opfylde Demeterreglerne (se appendiks 4)
- Det er tilladt at dampsterilisere pottejordsblandinger og væksts substrater. Umiddelbart efter steriliseringen skal de biodynamiske kompostpræparater, flydende kompostudtræk, humuspræparat eller kokassepræparatet tilsættes for at stimulere den mikrobielle rekolonisering af jorden.

7.1.5.2. Dyrkningsteknikker

Dyrkningsteknikker uden jord (hydroponik og lignende), afgrøder dyrket i inaktive substrater (f.eks. slagter) og i beholdere, er ikke tilladt. Dyrkning i tynde jordlag (undtagen karse og spirer, som sælges med jordlaget) er ikke tilladt.

Chikorierødder (julesalat) skal fremdrives i jord. Hvis vandteknik anvendes, må vandet ikke

indeholde de tilsætningsstoffer, der er forbudt i Demeterreglerne. Hvis cikorerødderne drives i vand, skal julesalaten markedsføres med en deklaration, som angiver dette.

Husdyrgødning må kun indføres fra ikke-intensive husdyrbedrifter.

Mindst 25 volumenprocent af jord- og pottejordsblandinger skal udgøres af præpareret kompost.

En analyse af eventuel forurening er påkrævet for kompost fra kommunale områder.

Andelen af tørv i udplantningsbede og i pottejordsblandinger må ikke overstige 75%.

Dyrkningsteknikker uden jord er ikke tilladte.

Efter dampsterilisering skal der træffes forholdsregler, der sikrer den mikrobielle rekolonisering.

7.1.5.3. Plantepleje og -beskyttelse

Reglerne i afsnit 7.1.4. anvendes.

Produktion under dug eller fleecé, især plastik, bør minimeres. Perforerede materialer, der kan genbruges, bør foretrækkes.

7.1.5.4. Ukrudtsregulering

Sædskifte, jordbearbejdning og afgrødehusholdning er centrale i ukrudtsreguleringen. Mekaniske forholdsregler foretrækkes frem for termiske teknikker. Dampning af jord på marken, f.eks. rækkedampning, er ikke tilladt.

Jorden bør ikke være uden vegetation gennem hele året. Nedmuldning af afgrøde er tilladt.

Anvendelse af industrielle jorddækningsmaterialer, såsom papir eller ukrudtshæmmende måtter, skal begrænses til jorde med særligt højt ukrudtstryk, dels pga. de langsigtede økologiske konsekvenser af ukrudtshæmningen, dels pga. vanskelighederne med at udbringe af de biodynamiske markpræparater. Anvendelse af industrielle jorddækningsmaterialer kræver godkendelse af Demeterforbundet og økologikontrollen.

Anvendelse af industrielle jorddækningsmaterialer er tilladt i begrænset omfang efter godkendelse af Demeterforbundet og økologikontrollen.

7.1.5.5. Produktion under glas og plastik

Energiforbruget til at opvarme afgrøder under glas eller plastik skal holdes så lavt som muligt.

- Energibesparende teknikker, såsom specielle varmesystemer (f.eks. opvarmning i selve vegetationen eller på jorden) bør anvendes i bedriften, overalt hvor det er muligt.
- Dampsterilisering/varmebehandling af jorden i drivhuse er ikke tilladt. Kun i nødsituationer kan der gives en dispensation af Demeterforbundet. (Se appendiks 7, afsnit 1B)
- Umiddelbart efter steriliseringen skal de biodynamiske kompostpræparater, flydende kompostudtræk, humuspræparat eller kokassepræparat tilsættes for at stimulere den mikrobielle rekolonisering af jorden. Den første høst efter sterilisation kan ikke sælges som Demeter.

Energiforbruget til opvarmning bør minimeres.

Energibesparende teknikker foretrækkes.

Dampsterilisering/varmebehandling af jorden i drivhuse er kun tilladt i nødsituationer og kun efter dispensation fra Demeterforbundet

7.1.5.6. Spirer og skud

I produktionen af spirer og skud skal der anvendes frø, rødder og rhizomer af biodynamisk oprindelse. Materialer af konventionel oprindelse er ikke tilladt.

Det vand, som anvendes i produktionen af spirer og skud, skal være i drikkevandskvalitet. Alle substrater og bakker skal opfylde Demeterreglerne. I tvivlstilfælde kontaktes Demeterforbundet.

Frø, rødder og rhizomer af konventionel oprindelse er ikke tilladt.

Kun vand i drikkevandskvalitet må anvendes.

7.1.6. Flerårige afgrøder (frugtproduktion og vinavl)

Jorden bør ikke være uden vegetation eller bevoksning gennem hele året. Etableringsåret kan undtages fra denne regel (Appendiks 7, afsnit 2).

Undtagelser for frugtplantager i tørkebelastede klimaområder kræver godkendelse fra Demeterforbundet.

7.1.6.1. Støttepæle af tropisk træ

I tempererede klimaområder må der af miljøårsager ikke anvendes pæle eller andet, der er lavet af træ fra tropiske egne. De tropiske græsser; bambus og tonkin, må dog anvendes.

7.1.7. Svampe

7.1.7.1. Sporernes/kulturens/myceliets oprindelse

Det anbefales at udvikle eget mycelium/podet materiale ifølge disse regler, og at dette vil fortsætte som startkultur.

Økologiske mycelier eller mycelier fra naturen kan benyttes. Når mycelier er produceret på en Demeter-bedrift, skal ingredienserne stammende fra landbrug eller skov være Demeter-godkendt, hvis det er muligt.

7.1.7.2. Voksemediet oprindelse

- Svampevoksemediet skal bestå af materiale fra økologisk landbrug eller tilsætningsstoffer, der er tilladt at bruge i økologisk dyrkning, såsom mineralske produkter.
- Halm fra 2. omlægningsår må benyttes i vækstmediet.
- Hvis træ er importeret f.eks. egestammer (shitake), afklippede grene eller savsmuld, må der ikke have været anvendt insekticider efter den oprindelige fældning.
- Tørv er tilladt som dækningsmateriale i svampekulturer. Andre tilladte tilsætninger findes på appendikslister.

7.1.7.3. Biodynamiske forhold

Kompostpræparaterne skal tilsættes substratet på et passende tidspunkt inden podning. Hvis der er brugt sterilisation, skal kompostpræparaterne tilsættes efter dette og inden efterfølgende inkubation. Svampe, som dyrkes på steriliseret træsubstrat, skal tilføres kompostpræparaterne i savsmuldet inden varmebehandlingen, hvis de ikke bliver tilført efter.

Humuspræparatet skal tilføres mindst en gang pr. afgrødecyklus. Dette skal ske efter at vækstmediet er blevet podet. Kiselpræparatet tilføres mindst en gang pr. afgrødecyklus. Det anbefales at benytte astronomiske rytmer i arbejdet.

7.1.7.4. Belysning

Svampearter, som reagerer på lys f.eks. shitake, skal dyrkes i lys. Det er muligt at få en dispensation, hvis klimaet kræver isolerede dyrkningshuse uden dagslys.

7.1.7.5. Afgrødens sundhed

Forebyggelse er det altovervejende princip for opretholdelse af kulturernes sundhed gennem hygiejne, klimakontrol, mekanisk skadedyrsregulering og de biodynamiske præparater.

Salt kan bruges til at kontrollere svampesygdomme. Øvrige produkter, der kan benyttes, ses i Appendiks 5.

7.1.7.6 Rengøring og desinfektion af dyrkningshusene

- Ved rengøring af svampehuse må der bruges fysiske procedurer, samt vand og damp. En liste over tilladte rengøringsmidler kan ses i afsnit 6.6. De skal være uden DDAC og BAC.
- Redskaber kan steriliseres med 70% alkohol eller med midler baseret på eddikesyre. Formaldehyd må ikke anvendes.
- Efter rengøring af alle indre dele skal overflader rengøres med vand af drikkevandskvalitet. Dette er ikke et krav, når svampesubstrat sættes ind efter en fuldstændig nedbrydning af rengørings-/desinfektionsmidlet.
- Demeterforbundet kan give dispensation til desinfektion af vækstmediet i berettigede tilfælde. (Appendiks 7, punkt 1C).

7.1.7.7. Recirkulation af brugt svampekompost

Der skal være en plan for et genbrugssystem af al brugt svampekompost. Avlere opfordres til at finde andre biodynamikere, som kan få gavn af sådant materiale.

7.1.8. Biodiversitet og miljø

7.1.8.1. Rydning af uberørt regnskov

Rydning af uberørt regnskov til jordbrugsanvendelse er forbudt. Lignende områder af høj bevaringsværdi skal også beskyttes og må kun ryddes, hvis der er givet tilladelse dertil af Demeterforbundet (DK:Se Appendiks 7, punkt 4) (ENG: APP 4: Se bilag 7.)

7.1.8.2. Brug af kunstig vanding

Vandet må ikke være forurenat af pesticidrester, sygdomme fra bakterier eller parasitter eller forurene slutproduktet på nogen måde. I tvivlstilfælde skal vandet testes. Vanding må foretages således at vandmængden eller frekvensen af vandingerne ikke fører til nedbrydning af jord (f.eks. forsøling, erosion). Al brug af grundvand eller overfladevand skal ske med en offentlig tilladelse, og brug af grundvand er kun tilladt efter en plan med detaljerne for brugen, der er godkendt af Demeterforbundet.

7.1.8.3. Biodiversitet

Gården har en forpligtelse for opretholdelse af gårdens biodiversitet. Hvis biodiversiteten på gården og områderne direkte op til ikke når op på 10% af gårdens totale areal, skal der laves en plan godkendt af Demeterforbundet for, hvordan dette kan opnås inden for en defineret tidsramme. Denne plan kan også indeholde andre kulturområder som f.eks. opretholdelse af sjældne eller truede arter af planter og dyr, understøttelse af fugle-/insektlivet ved at etablere opholdssteder, biodynamisk planteforædling af planter og dyr mm.

Områder, der regnes for biodiversitetsområder

- Let afgræssede marker, hvor nogle planter har mulighed for at blomstre og danne frø
- Marker med skov (agro-skov)
- Uberørt skov
- Arealer, der er tilsået med et- eller flerårige planter, der når til blomstring. Planterne må ikke være hovedafgrøde (intensivt, kommercielt høstet), medmindre det er grøngødning eller græs, og det skal være en afgrøde, der bestøves af insekter.
- Brakmarker, både dem, der indgår i sædskiftet eller ikke indgår
- Vedvarende græsmarker, der ikke slås
- Enkeltstående træer (100 m² pr. træ) og træækker langs veje
- Gærde, hegn, trælunde langs marker og vandløb
- Vandløb, damme, vådområder, flodbredder
- Jordskred, stengærde og høje
- Tørre stenvægge
- Åbne spor og stier
- Andre former for biodiversitetstiltag, såsom pleje af sjældne eller truede plante- eller dyrearter
- Andre elementer, som er godkendt i biodiversitetsplanen

- Niveaueet af biodiversitet er acceptabelt, hvis enten 10% af arealet er et biodiversitetsområde, eller hvis Demeterforbundet har godkendt en anden form for biodiversitet på det dyrkede område

7.1.9. Biodynamisk planteforædling

7.1.9.1. Anvendelsesområde og forudsætninger

Reglerne for den biodynamiske planteforædling blev primært udarbejdet af Sammenslutningen af biodynamiske Planteforædlere.

Disse regler danner grundlag for aftalen mellem brugeren af betegnelsen "fra biodynamisk forædling" og Demeterforbundet.

Reglerne gælder for forædlingsvirksomheder, der beskæftiger sig med biodynamisk planteforædlingsarbejde, såvel som for de deraf opståede produkter, dvs. sorterne fra biodynamisk planteforædling. Mærkning af biodynamisk forædlede sorter er bestemt ved mærkningsreglerne (se mærkningsreglerne).

Målet med reglerne er at beskrive sorter "fra biodynamisk forædling" ved et sæt af standardiserede kriterier, og derved at afgrænse dem fra andre sorter, der ikke bærer denne betegnelse.

Ved mærkning af produkter med Demeter-logoet vises kun, at produktet er dyrket på en Demeter godkendt bedrift, imidlertid ikke noget om oprindelsen af det frø det er fremkommet ved.

Gennem henvisning til den biodynamiske forædling, skal man kunne henlede opmærksomheden på den særlige oprindelse frøet har.

7.1.9.2. Generelle krav til forædling af nye sorter

- Forædlingen skal ske på Demeter godkendte marker eller ligestillede avlssteder. Hvis dette ikke er muligt, kan forædling ske som beskrevet i følgende.
- Hvis der forædles på økologiske marker, skal de biodynamiske præparater anvendes således: Humus- og kisel-præparat anvendes afgrødetilpasset mindst én gang om året, og præpareret kompost eller erstatningsvist kokasse-præparat udbringes på alle arealer. Dette aftales skriftligt med den godkendte økologiske bedrift, f.eks. ved en dyrkningskontrakt.
- Selve forædlingsbedriften såvel som dokumentation for forædlingsarbejdet, skal over hele tidsrummet være tilgængeligt for Demeter-kontrol.
- Forædlingen af nye sorter begynder med tilfældig eller målrettet fremmedbestøvning henholdsvis mutation af arveanlæg og efterfølgende selektion. Der kræves mindst fire år under biodynamiske selektionsvilkår, som beskrevet under afsnit 1 og 2.
- Følgende forædlingsmetoder er ikke tilladt:
 - Alle metoder der ikke tillades i henhold til IFOAM-retningslinjerne
 - Hybridforædling uanset produktionsmetode
 - Dobbelt haploid henholdsvis polyploidisering
 - Planter produceret ved cytoplast- eller protoplastfusion, f.eks. CMS-hybrider
- Anvendelsen af hybride eller dobbelthaploide sorter som forældrelinjer til udvikling af nye biodynamisk forædlede sorter er tilladt.
- For en biodynamisk nyforædling er anerkendelsen som sort gennem den ansvarlige myndighed nødvendig, hvis den i henhold til lovgivningen skal kunne sælges til andre.
- I tilfælde af et lukket produktionssystem, kan der ses bort fra en offentlig godkendelse/ registrering af sorten. En tilladelse til at benævne sorten som "fra biodynamisk forædling", kan ved forelæggelse af en sortsbeskrivelse, der forventes at overholde reglerne for tydelig adskillelse fra andre sorter af samme art, ansøges hos Demeterforbundet.

7.1.9.3. Regler for bevaringsavl

Bevaringsavl finder generelt sted på godkendte biodynamiske bedrifter, alternativt på bedrifter, der som minimum følger anvisningerne i afsnit 7.9.1.2 "Generelle krav til forædling af nye sorter".

7.1.9.4. Særlig krav til dokumentation

- Allerede første indgang af såsæd til forædling eller bevaringsavl på bedriften skal dokumenteres (følgeseddel, faktura, leverandør, mængde, behandlingstidspunkt, gentechrisiko).
- I en oversigtsplan skal dyrkningsområdet, hvor den pågældende sort er selekteret fra, dokumenteres. Forældrelinjer til de selekterede planter skal ved hjælp af bilag kunne spores.
- Såsæd skal dokumenteres efter sort/parti/mængde/behandling/modtager ved kopi af faktura, således som også nødvendig ved EU-Økologikontrol.
- Disse bilag tjener til at følge forløbet indenfor sædskiftet og følge udviklingen af sorten over flere generationer.

7.1.9.5. Retningslinjer for gennemsigthed i planteforædling

Historik for sortsudviklingen omfatter følgende angivelser:

- Sortsbetegnelse, forædlerens navn, dato, formål med forædlingen.
- Beskrivelse af udgangsmateriale, leverandør, dato for første dyrkning, angivelse af om forældrematerialet er resultat af en krydsning.
- Under hvilke betingelser blev og bliver sorten dyrket og selekteret? Angiv stedsangivelse og dyrkningsmetoder.
- Hvilke selektionsmetoder er/blev anvendt? Masseselektion (positiv eller negativ): Hvor mange individer udvælges af hvor mange? I tilfælde af enkeltplante-udvælgelse, bliver planter adskilt og dyrket/bedømt i forhold til enkeltplante-efterkommere eller bliver de forberedte frø udsået i en blanding (stamtræmetode eller massepopulationsmetode)? Blev der i generationsfølgen ændret på fremgangsmåden eller blev der på bestemte tidspunkter benyttet særlige udskillelseskriterier? Blev bestemte undersøgelsesmetoder anvendt og inddraget i beslutningsprocessen? Under hvilke betingelser blev der gennemført yderligere afprøvninger? Er der særlige betingelser, der skal opfyldes inden udbredelse af sorten?
- Hvornår blev sorten registreret hos den ansvarlige myndighed?
- Hvordan opformeres sorten til videresalg?
- En aktuell beskrivelse af sorten: Typiske karaktertræk, anvisninger til dyrkning, erfaringer fra praksis, resultater fra kvalitetsundersøgelser.

7.2 Biodynamiske præparater

Alle brugte forholdsregler på en biodynamisk drevet gård skal vurderes efter helhedsorienterede principper. I en levende helhed er det særdeles vigtigt ikke kun at afbalancere systemets materielle krav, men også at arbejde med en opbygning af livskræfter, som Rudolf Steiner specielt peger på i Landbrugskurset. Omhyggelig opmærksomhed omkring detaljer i produktion, opbevaring og brug af præparater er af enorm betydning i denne henseende.

Spirituel videnskabelig viden påpeger, at mineral-, plante og dyrekomponenter kan videreudvikles af effekten fra kosmiske/jordiske indflydelser i løbet af året og blive til præparater, der er gennemtrængt af kræfter. Når disse bruges i jorden, på jord, planter og i gødning, medvirker disse præparater til belivning af jorden; de stimulerer planternes ydelse og kvalitet samt dyrenes sundhed, vitalitet og produktion. Præparaterne er mest effektive, når de alle bruges i løbet af året.

Der skal være en effektiv metode til omrøring af præparaterne eller en kontrakt med en omrørings- og sprøjtetjeneste på bedriften, og dette skal kontrolleres som led i den årlige kontrol.

Præparaterne bør fremstilles på gården, hvis det er muligt eller sammen med andre biodynamiske gårde i samme område. Plante- og dyreingredienser til deres produktion bør komme fra gården, eller fra en anden biodynamisk gård. Den erfaring og viden, der til dato er samlet fra iagttagelse og forsøg, skal bruges i deres fremstilling og anvendelse. Foreningen for Biodynamisk Jordbrug udgiver litteratur, der giver denne information.

Den fulde effekt kan kun forventes når alle præparater (kompost- og markpræparater) bruges i gødning og til pleje af planterne gennem hele året ved anvendelse af hensigtsmæssige metoder og tidspunkter (såsom omrøring i én time). En effektiv metode til at røre præparaterne og udstyr til at udsprøjte dem, eller en kontrakt med en røre- og sprøjtetjeneste, må være til stede på ejendommen og kontrolleres ved det årlige kontrolbesøg.

En forudsætning for certificering af en gård som "under omlægning til Demeter" er mindst én udsprøjtning af hhv. humus- og kiselpræparaterne, såvel som udspreddning af præpareret gødning (eller besprøjtning med kokassepræparatet fremstillet med kompostpræparaterne som erstatning) på alle gårdens arealer. Dette gælder også nye arealer, der skal omlægges.

Markpræparaterne skal bruges i overensstemmelse med afgrødetypen:

- Humuspræparatet (500) eller præpareret humuspræparat (500P) skal udsprøjtes i begyndelsen af den vegetative fase og mindst én gang om året. Kiselpræparatet (501) skal udsprøjtes i overensstemmelse med plantens udviklingstrin og mindst én gang om året.
- Markpræparaterne skal anvendes med rent udstyr.
- Alle organiske gødninger (staldgødning, kompost osv.) skal præpareres med kompostpræparaterne. Det anbefales at udsprøjte et sammensat præparat f.eks. kokassepræparat eller præpareret humuspræparat (500P) som erstatning på de arealer, som ikke får præpareret gødning i årets løb.
- Intensivt dyrkede arealer (markafgrøder, grønsager, vingårde og frugtplantager), også i bjergområder, og al jord, hvor der dyrkes foder, skal behandles med markpræparaterne hvert år. Dette gælder ikke uopdyrkede arealer.
- Dispensation kan gives til stejle områder f.eks. i bjergegne (såfremt de ikke dyrkes intensivt eller slås) og til områder, hvor man ikke kan færdes med sprøjteudstyr f.eks. i skov og mose. Demeterforbundet har mulighed for at give en sådan dispensation, hvis avleren fremviser en sprøjteplan og beskrivelse af sprøjteudstyr, med forslag til forbedringer i fremtiden. Dispensationen har en tidsbegrænsning, men kan fornyes (se Appendiks 7, punkt 4A).

Al dyregødning skal præpareres.

Alle intensivt drevne arealer, herunder foderarealer, skal besprøjtes med humus- og kiselpræparat hvert år.

Præparater skal anvendes i omlægningsfasen.

7.3 Dyrehold

Disse standarder udtrykker nogle hensigter om dyrehold, men angiver for det meste kun minimums-kravene.

Husdyr er, som besjælede væsner, i høj grad afhængige af vores omsorg. Den daglige pasning skal udføres på en sådan måde, at dyrene modtager hele den nødvendige pleje, og tillige skal der drages omsorg for, at de kan få afløb for deres medfødte adfærd. Ubalancer på såvel det fysiske som det sjælelige område skal bemærkes i tide og rettes omhyggeligt. En uophørligt observerende omsorg for dyrene er en forudsætning for dette.

Dyrehold med tilsvarende foder-produktion er en vigtig bestanddel af et landbrug. Med hensyn til gårdens udvikling, kan den ikke klare sig uden besætning. Dette gælder især drøvtyggerne. De foderplanter og den velafbalancerede gødning, som tilvejebringes pga. kvæget, beliver jorden og medvirker i betydelig grad til en gårds udvikling på længere sigt. Det harmoniske samarbejde mellem mennesket og de tre naturriger, mineral-, plante- og dyreriget, kan føre til en levende, besjælet gård-organisme/individualitet.

"Man må f.eks. vide, at de kosmiske virkninger, som kommer til udtryk i en plante, kommer fra jordens indre, hvorfra de ledes opad. Hvis en plante, der er særlig rig på disse kosmiske virkninger, bliver spist af et dyr, vil den gødning som dyrets fordøjelsessystem frembringer ud fra indtagelse af dette foder, være lige netop det rigtige for den jord, hvor planten gror."

Rudolf Steiner

Erfaringen viser, at dyr som er født og opvoksede på en gård, hvor der kærligt drages omsorg for deres foder og behov, har et godt helbred, en høj fertilitet og en høj livstidsydelse.

Derfor må enhver anstrengelse gøres for at tilvejebringe optimale livsbetingelser for dyrene i

enhver given situation, og kun indkøbe dyr fra ligeledes veldrevne gårde.

7.3.1. Anvendelsesområde

Afsnit 7 indeholder regler for alle husdyr, der holdes på en Demeter bedrift til kommercielle formål. Dyr til eget forbrug kan tages ud af certificeringen uden at påvirke omlægningen af hele bedriften, men de må ikke markedsføres under Demeter-varemærket.

7.3.2. Krav til dyrehold

Demeter-certificering af landbrugsbedrifter uden at drøvtyggere indgår i gårdens drift, er ikke mulig. Dispensation fra kravet forudsætter en godkendelse (se Appendiks 7).

Demeter-certificering af landbrugsbedrifter uden egen besætning er i princippet ikke mulig.

På bedrifter under 5 ha og på bedrifter med udelukkende flerårige afgrøder er kravet om eget dyrehold ikke obligatorisk. Det anbefales, at anvendelse af gødning, kompost, grøngødning og præparater er særlig intensiv (se også punkt 7.1.5).

Bedrifter uden egne drøvtyggere skal anvende gødning fra drøvtyggere fra andre bedrifter. Mængden skal svare til mindst 10 kg total N/ha/år.

Hvis det ikke er muligt at skaffe gødningen, skal de 10 kg total N/ha/år tilvejebringes ved hjælp af anden plante- eller dyrekompost. Alle anvendte kompostmaterialer skal opfylde kravene i punkt 7.2 og tillæg 4.

7.3.3. Besætningsstørrelse

Antallet af dyreenheder bestemmes ud fra mulighederne for foderproduktion, som bestemmes af klimaet og de lokale forhold. Opretholdelse og forbedring af jordens frugtbarhed skal tages i betragtning.

Mindste antal dyreenheder er 0,2 pr. ha. Drøvtyggere skal udgøre mindst 0,1 dyreenhed pr. ha. Det maksimale antal dyreenheder må ikke overskride 2,0 dyreenheder/ha, dog højst 112 kg total N/ha som gennemsnit i sædskiftet, hvis foder tilføres udefra.

**Max. 2 dyreenheder/ha og min. 0,2 dyreenheder/ha.
Antallet af drøvtyggere skal udgøre min. 0,1 dyreenhed pr. ha.**

7.3.4. Samarbejde mellem gårde

Samarbejde om udveksling af foder eller husdyrgødning mellem registrerede biodynamiske gårde er muligt, de skal så opfattes som en biodynamisk enhed. Standarderne skal bruges på hele enheden.

I de tilfælde hvor der ikke er en biodynamisk gård tilstrækkelig tæt på, kan der søges dispensation til at indgå samarbejde mellem en registreret biodynamisk gård og en godkendt økologisk gård. I begge tilfælde skal der dog foreligge en juridisk bindende kontrakt, som skal sendes til Demeterforbundet.

Inden samarbejdet med en økologisk gård kan godkendes skal følgende betingelser være opfyldt:

- Den samarbejdende partner skal fodre sine dyr med 100 % økologisk foder.
- Den samarbejdende partner skal være fuldt omlagt til økologisk produktion.
- Der skal være ansøgt dispensation hos Demeterforbundet (Appendiks 7, punkt 5A).
- Gødningen skal være præpareret på den gård, hvor den stammer fra (ideelt i stalden), eller mindst 6 uger før udbringning - og gerne præparering af al gødning hos den samarbejdende partner.
- Der må ikke være importeret gødning fra konventionel bedrift hos den samarbejdende partner
- Dyr svarende til minimum 0,2 dyreenheder/ha - heraf minimum 0,1 dyreenheder drøvtyggere/ha - skal i sommerhalvåret græsse på den biodynamiske gårds jord.
- Gødning for hele arealet på de samarbejdende bedrifter må ikke overskride 112 kg total N/ha

pr. år.

- Samarbejde med en økologisk gård om foder er kun mulig, når det drejer sig om flerårige afgrøder, f.eks. græsmarker (mindst tre år). Besprøjtning med præparaterne skal ske mindst et år i forvejen, og skal udføres af den biodynamiske gård. Hvis sædskifte muliggør dyrkning af afgrøder til konsum på det areal, der samarbejdes om, skal præparaterne fortsat anvendes på arealet, hvis samarbejdet med den økologiske gård fortsættes de følgende år. Afgrøder til konsum, der er produceret i samarbejdet, kan ikke sælges som Demeter.
- Foderproduktion i et samarbejde som under de nævnte forhold i afsnit 7.3.4., kan betragtes som eget foder og tælle som Demeter-foder i forhold til afsnit 7.3.6. "Fodring".

Det er muligt at samarbejde med en økologisk gård på særlige vilkår efter dispensation.

Samarbejde mellem gårde skal nedfældes i en kontrakt.

7.3.5. Husdyrenes røgt og pleje

Pasning af dyr skal både følge reglerne for økologisk dyrehold og de regler, der angår de respektive dyrearter og dyrenes væsen. En omsorg for dyrene, hvor der udvises respekt og kærlighed, fremmer velvære, sundhed og produktionsevne.

Pasningsbetingelserne skal være i overensstemmelse med dyreart og dyrenes væsen.

Staldtype og øvrige pasnings-betingelser må organiseres så dyrene får mulighed for at udfolde deres naturlige, karakteristiske adfærd, dvs. de skal have mulighed for uhindret at rejse sig op, at ligge ned, og de skal have et tørt hvilested. Stalde, hvor dyrene har bevægelsesfrihed, er derfor at foretrække.

Det er muligt at holde kvæg i bindestald indtil den 1. januar 2022, hvis bedriften er mindre end 50 opbundne dyr (ekskl. ungdyr) og stalden er taget i brug før den 1. juli 2010.

Der kræves tilladelse til bindestald fra Landbrugsstyrelsen.

- Pasningen skal tilgodese dyrenes kontakt med deres naturlige omgivelser (sol, regn, jord at gå på, osv.). Herunder adgang til græsningsarealer eller i det mindste til frisk luft. Der skal også sørges for tilstrækkeligt lys, et godt staldmiljø og beskyttelse mod vind og regn.
- På mindre bedrifter skal dyrenes naturlige behov også respekteres. Dvs. at der skal være adgang til græsningsarealer og/eller daglig motion så ofte som muligt, ideelt dagligt om sommeren og minimum to gange om ugen om vinteren. Opbinding skal holdes på et minimum.
- Der kan udstedes begrænsede dispensationer fra kravene til stalde og adgang til udendørsarealer af Demeterforbundet og Landbrugsstyrelsen for følgende forhold (APP 8: se bilag 7):
 - Stalden er for lille
 - Der mangler adgang til en sø eller dam til vandhøns
 - Fjerkræstalde, som ikke opfylder alle krav
 - Udendørs løbegård til fjerkræ, som ikke er dækket med græs
 - Der er ikke plantet læ eller kunstige læhegn i udfoldelsesområdet (APP 8: se tillæg 7)

Det er nødvendigt med adgang til græsningsarealer, eller i det mindste adgang til frisk luft.

Nødvendige konstruktionsændringer, der kan begrundes i hensigtsmæssigt dyrehold (dvs. ombygning, der giver adgang til græsningsarealer, båse til kalveopdræt, genopbygning af tidligere spaltegulve etc.) skal fuldføres i løbet af den 5-årige omlægningsperiode. (Se appendiks 7, pkt.2)

En overgangsperiode er tilladt for ombygninger, der opfylder disse standarders pasningsregler.

7.3.5.1. Pasning af kvæg

Drøvtyggenes horn har betydning for udvikling af dyrenes livskræfter. De giver en udlignende balance af kræfter i forhold til de intensive optagelses- og fordøjelsesprocesser. De er en del af koens hele væsen. Sammenlignet med andre dyrearter har kvægets gødning en særlig stimulerende effekt på jordens frugtbarhed. Hornene har derudover en stor betydning som omhyldning ved fremstillingen af biodynamiske præparater.

Malkekuvæg og diende kalve skal have adgang til græsningsarealer i sommerhalvåret. Opdræt har samme krav til bevægelsesfrihed. Det er ikke tilladt at holde opdræt og fedekuvæg i stalde året rundt. Køerne skal have bevægelsesfrihed ved kælvning. Hvis der sker staldombygning, skal der etableres bokse til kælvning.

Malkekuvæg og diende kalve skal have adgang til græsningsarealer om sommeren.

Det er ikke tilladt at holde opdræt og fedekuvæg året rundt. Der skal være adgang til frisk luft hvor det er muligt.

Det er ikke muligt at holde kvæg uden adgang til græsarealer og udendørs løbegårde.

Staldtype og indretning må opfylde følgende krav:

- Kvægets sengebåse skal være forsynet med velegnet strøelse.
- Spaltegulve (mere end 50 %) er ikke tilladte og de må ikke medregnes som hvileplads.
- Dressurbøjler er ikke tilladte.
- Tilstrækkelig plads og hensigtsmæssig pasning, så social adfærd og uhindret adgang til foder.
- Der skal være mindst lige så mange foderpladser og sengebåse som der er dyr i stalden. I stalde med ad libitum fodring kan der være færre fodringspladser.
- Kalve skal have kontakt med hinanden så hurtigt som muligt. De skal opdrættes i grupper fra 2. uge, hvis der er tilstrækkeligt mange dyr på samme alder. Kalvebokse er kun tilladt i den første uge.

Kvægets sengebåse skal forsynes med velegnet strøelse.

100% spaltegulve er ikke tilladt.

Kalve skal opdrættes i grupper fra 2. uge.

Afhorning og afhornede dyr er ikke tilladt. Der kan gives dispensation i velbegrundede tilfælde og for en begrænset tidsperiode (med plan for ophør af afhorning) og den skal revurderes hvert år. Der gives ikke dispensation til nye avlere. (Se appendiks 7.)

Det er ikke tilladt at bruge racer af drøvtyggere, som er pollede ud fra genteknikker, i produktion af Demeter-mælk, -kød og -fibre. Historiske racer, landracer og nedarvede racer af genetisk pollede drøvtyggere er tilladte til kødproduktion.

- Aberdeen Angus
- Galloway

(Denne liste er ikke udtømmende, og der kan anmodes om yderligere racer hos Demeterforbundet.)

Genetisk hornløse racer i enhver form til produktion af Demeter-mælk er forbudt.

Det er tilladt at kastrere kalve, hvis det skønnes at forbedre dyrets sundhed, velfærd eller hygiejne. Indgrebet skal foretages ved den mest hensigtsmæssige alder af kompetent personale, og dyrets smerte skal begrænses til et minimum.

Afhorning og afhornede dyr er ikke tilladt.

7.3.5.2. Pasning af får, geder og heste

Betingelserne for kvæg gælder tilsvarende for får, geder og heste.

- Der gælder endvidere, at kastration og halekupering ikke må gennemføres systematisk.
- Disse indgreb kan kun tillades, hvis de skønnes at forbedre dyrenes sundhed, velfærd og hygiejne. Indgrebet skal foretages ved den mest hensigtsmæssige alder af kompetent personale og dyrenes smerte skal begrænses til et minimum.

7.3.5.3 Pasning af grise

Liggearealet skal strøs med halm (eller andet organisk strøelse). Spaltegulve (mere end 50 %) og opbinding af grisene er ikke tilladt. Der skal være adgang til frisk luft og arealer hvor grisene kan rode i jorden (Appendiks 7, punkt 10).

Spaltegulve på mere end 50% er ikke tilladt.

- Søer, som skal fare, må fastholdes i så kort tid som muligt (højst 14 dage). De må ikke bindes når de er i stien. Søerne skal have adgang til frisk luft, hvor de lokale forhold tillader det. Søer, drægtige søer og polte skal holdes i grupper.
- Det er ikke tilladt at holde fravænnede smågrise i små stier med smalle spaltegulve eller i bure.
- Tandklipning eller anden præventiv tandslibning på smågrise er ikke tilladt, heller ikke hale- eller øre- klipning.
- Næseringe eller orneringe, der forhindrer grisene i at rode i jorden, er forbudt.
- Det er tilladt at kastrere smågrise af hensyn til dyrets sundhed, velfærd eller kødkvalitet. Indgrebet skal foretages ved den mest hensigtsmæssige alder af kompetent personale, og dyrets smerte skal reduceres mest muligt. Immuno-kastration er ikke tilladt.

Der skal være adgang til frisk luft, hvor det overhovedet er muligt.

7.3.5.4. Pasning af fjerkræ – basisregler

Alle fjerkræarter har behov for en pasning, der tillader deres naturlige adfærd, f.eks. at skrabe i jorden, sidde på grene/pinde og danne flok. Af hensyn til den sociale struktur i fjerkræflokke bør der holdes 2 haner for hver 100 æglæggende høner.

Der skal være tilstrækkelige fodringstrug og vandskåle.

- For fjerkræ, der normalt sidder og hviler på pinde, må disse forefindes i en passende højde. Der skal være tilstrækkelige områder med mulighed for sand- og solbadning, og for fugle, som opholder sig i vand, passende områder med vand. Ænder må have vandområder, de kan svømme i, og gæs vandområder, hvor de kan dyppe hoved og hals.
- Der kræves udendørs løbegårde til ungfugle, æglæggende høns og andet fjerkræ, og ænder og gæs skal også have adgang til åbent vand.
- Stalde, bygninger og huse skal konstrueres og vedligeholdes på en sådan måde at de opfylder dyrenes naturlige behov.
- Tilstrækkeligt dagslys, gode klimaforhold i husene så vel som lavt støvindhold er absolut nødvendige forhold for sundhed og trivsel hos fjerkræ. Indgreb som næbtrimning, klipning eller kastrering er ikke tilladt. Kapuner er heller ikke tilladt.
- I deres aktive fase om dagen må der maksimalt være 4,4 læggehøner eller 7,1 unge læggehøns eller maksimalt 16 kg levende vægt (maksimalt 18 kg levende vægt i mobile huse) pr.m² i stald eller hus. Minimumsalder ved slagtning er for alle typer fjerkræ er angivet i Appendiks 8.
- Dagslys kan forlænges med belysning i højst 16 timer dagligt. I områder, hvor der skræbes og områder hvor der fodres og vandes skal der være tilstrækkeligt dagslys. Til belysning må der kun anvendes lamper uden stroboskopisk effekt.
- Stalden må huse maximum 3.000 læggehøns (gerne i flokke på 1.000 høns) eller avlsdyr, 6.300 unge læggehøns og unge avlsdyr (opdelt i flokke på højst 4800 fugle hver), 10 x 200 æglæggende vagtler; max. 1.000 kalkuner, 2.500 hanekyllinger eller perlehøns, 1.000 gæs, 1.000 ænder eller 10 x 500 vagtler til slagtning. Demeterforbundet kan give dispensation til eksisterende bygninger. Alle nye bygninger skal opfylde ovennævnte regel (se Appendiks 7, punkt 12).
- Afhængig af det lokale klima i landet, er det at foretrække, at der er stalde med forskellig

temperatur (et varmt indre område og en veranda med fjerkræsfold). Sådan et ydre område, som regnes som åben fold, indhegnet, men ikke overdækket med ind- og udgangshuller til græsarealet og dækket med skrabemateriale, der kan optage fugtighed, beskytter græsarealet tæt på huset mod et højt gødningstryk.

- For ænder og gæs på græs er et skur tilstrækkeligt.

De ovenfor nævnte krav er obligatoriske for alle fjerkræshold uanset størrelse.

7.3.5.5. Pasning af fjerkræ – særlige regler

De følgende krav er ikke obligatoriske på gårde med færre end 100 høns, 100 slagtekyllinger, 20 kalkuner, gæs eller ænder.

- I stalde med forskellige klimaområder er det muligt at have læggehøns om natten i varme klimaområder.
- Hvis der er en veranda, er den maksimale belægningsgrad pr. kvadratmeter: 10 læggehøns eller voksne høns eller 16 unge høns eller 48 kg levende vægt af slagtefjerkræ.
- I den indre del af stalden (med varmt klima) med åbne ind- og udgangshuller til den ydre del (veranda) er det muligt at have maksimalt 8 læggehøns eller 13 unge læggehøns eller svarende til 24 kg levende vægt af slagtefjerkræ pr. m². I dette tilfælde skal hullerne kunne åbnes automatisk. Kun i disse tilfælde, kan verandaen regnes som staldområde.
- Antallet af dyr, antal og bredde af huller, udstyr til fodring og vanding, høje pinde og reder foret med blødt materiale skal være tilpasset vægten af dyrene.
- I den aktive fase må dyrene ikke være forhindret i at kunne komme til de forskellige områder i huset. Både vinterhave og hus skal være oplyst.
- Bredden af hullerne mellem de forskellige zoner/områder skal minimum være 1 meter pr. 150 læggehøns, 250 unge læggehøns eller 500 kg levende vægt for slagtefjerkræ. Højden på hullerne må tilpasses, så dyrene kan gå oprejst igennem. Gulve i etager skal have gødningsopsamling. Der må ikke være mere end 3 gulve oven på hinanden. Mindst en tredjedel af det tilgængelige staldareal skal være dækket af strøelse.
- Den åbne løbegård skal opfylde de forskellige fjerkræarters naturlige behov. For høns skal mindst 40 % af arealet være dækket med flerårige afgrøder som beskyttelse, f.eks. buske og træer. Enårige afgrøder eller kunstig beskyttelse kan bruges indtil de flerårige afgrøder dækker 40 %. Mobile hønsehuse er undtaget. Det mindste tilladte areal er: 4 m² for læggehøns og avlsdyr, 1 m² pr. kg levende vægt slagtefjerkræ, men mindst 4 m² pr. dyr, 10 m² pr. kalkun og 5 m² pr. and. Gæs har behov for minimum 4 m² græsningsareal pr. kg levende vægt og et minimum på 15 m² pr. gås og der er ingen begrænsning for hegneafstand til stalden. Græsningsområdet må ikke være længere væk fra huset end 150 m for læggehøns, slagtedyret og kalkuner, og 80 m for ænder. For gæs er der ingen afstandsrestriktioner.
- For at minimere risikoen for smittefare af Salmonella, Campylobacter mm. gennem opvæksten af de unge læggehøns/æglæggende høner, kan en stor åben løbegård være en alternativ græsningsmulighed.
- Avl og udrugning skal indgå i kontrolprocessen.

7.3.6. Fodring

Foderet skal være egnet til den pågældende dyreart, dens alder og fysiologiske behov, og der skal drages omsorg for at det dækker behovet for mineraler. De nødvendige mineraler og sporstoffer skal så vidt muligt være af naturlig oprindelse (urter, blade etc.).

Hver gård skal stille mod selvforsyning. Kraftfoder skal hovedsageligt bestå af korn og bælgæd. Fodring med industrielle biprodukter er ikke tilladt. Animalske produkter er ikke tilladt (undtagen mælk, mælkeprodukter, valle og æg).

Fodring med industrielle biprodukter er ikke tilladt.

Antibiotika, sulfo-medikamenter, coccidiostatika, hormoner og syntetiske blandinger fra kemisk-organiske og farmaceutiske industrier er ikke tilladte som tilsætning til foderet. Isolerede

aminosyre, væksthjælpemidler, produktionsfremmere (antibiotika beregnet til foder og stoffer, der forøger produktionen) og syntetiske, kemiske fodertilsætninger (undtagen vitaminer) er ikke tilladte.

Indkøb af konventionelt produceret foder er ikke tilladt. I nødstilfælde kan der købes konventionelt foder med Demeterforbundets godkendelse (Appendiks 7, punkt 24).

Hvert indkøb af foder, ingredienser til foderblandinger, fodertilsætning, mineral- og vitaminblandinger samt tilsætning til ensilagefremstilling, skal dokumenteres i henhold til Demeter reglerne. På samme måde skal det kontrolleres, at produktet ikke indeholder genmanipulerede ingredienser eller stoffer udvundet af sådanne. Dokumentation for evt. manglende muligheder for tilgængelighed af biodynamiske fodertilsætninger skal indgå som en del af den årlige godkendelsesproces. Dokumentation, der viser oprindelse, betegnelse, mængde og hvordan foderet er anvendt, skal fremlægges for alt indkøbt foder.

Konventionelt foder er ikke tilladt.

7.3.6.1. Produktion på bedriften / Andel af Demeter-foder

Dyrenes grundlæggende foderbehov skal dækkes af foder dyrket på gården. Mindst 50 % (60 % for drøvtyggere, enhovedede dyr og kameldyr) af foderet (tørstof) skal dækkes af gårdens egne produkter, evt., i samarbejde med en anden Demeter gård.

- Hvis der skal indkøbes foder, skal der tages særligt hensyn til at foderkvaliteten egner sig til Demeter-produktion. Indkøbt foder skal komme fra en Demeter-produktion, hvis det er muligt.

Indkøbt foder skal komme fra en Demeter produktion, hvis det er muligt.

Tabel 1. Produktion på bedriften og gennemsnitlig årlig fodertildeling (tørstof) for alle dyr.

| Dyreart | Minimum Demeter andel i årlig foderration* | Maximum økologisk andel i årlig og daglig foderration** | Minimum produktion på bedriften | Tilladelse fra Demeterforbundet til mindre Demeter andel ved særlige behov? |
|----------------------|--|---|---------------------------------|---|
| Drøvtyggere og heste | 80 % | 20 % | 60 % | Nej*** |
| Grise | 70 % | 30 % | 50 % | Ja, ned til 50 % |
| Fjerkræ | 70 % | 30 % | 50 % | Ja, ned til 50 % |

*) Må maximum indeholde 20 % foder under omlægning til Demeter, hvis foderet har en økologisk certificering, så minimum 60 % er fuldt omlagt til Demeter-foder.

***) Kan komme fra økologisk dyrkede marker og økologisk omlægningsfoder (2. år).

***) Med undtagelse i nødstilfælde med godkendelse af Demeterforbundet.

7.3.6.2. Omlægningsfoder

Vedrørende det **årlige** foderbehov:

- Mindst 80 % for drøvtyggere og heste og 70 % for enmavede (se tabel 1).

Vedrørende den **daglige** foderration:

- Max. 50% af foderets tørstof i den daglige ration kan komme fra marker, der er godkendt som "under omlægning til Demeter, 2. år" enten fra egne marker eller indkøbt.
- Max. 20% af foderets tørstof kan komme fra gårdens egne 1. års omlægnings marker.
- Foder fra marker under omlægning til Demeter, gårdens 1. års marker og økologisk foder må sammenlagt ikke overstige 50% (tørstof) af det daglige behov.

Med hensyn til Demeter-godkendt dyrs græsning på omlægningsmarker (f.eks. når en Demeter gård lægger jord til, som omlægges):

- Demeter-godkendt dyrs græsning på omlægningsarealer er begrænset i henhold til den regel, der kræver at mindst 80 % for drøvtyggere og 70 % for enmavede dyr af det årlige foderbehov (tørstof) skal være fra Demeter-produktion.
- Græsning på jord, som er under omlægning til Demeter, bør begrænses til ungdyr, goldkøer og

får, der ikke malkes, hvor det er muligt. Malkekøer, får, der malkes, kælvkvier der har mindre end 3 mdr. til de kælv og æglæggende høns skal græsse på marker, der er fuldt omlagt til Demeter, hvor det er muligt.

7.3.6.3. Fodring af malkekvæg, får, geder og heste

Foderet skal passe til dyrearten og indeholde så højt et indhold af grovfoder (grøntfoder, f.eks. græsning, hø, ensilage) som muligt, men mindst 75 % tørstof hele året. Størstedelen af sommerfoderet skal være frisk grønt materiale og fortrinsvis stamme være afgræsning.

Andelen af grovfoder i foderet skal være minimum 75 % tørstof på årsbasis.

- Om vinteren skal dyrene have så meget hø som muligt (køer 3 kg pr. dyr pr. dag, små drøvtyggere forholdsvis mindre). Hvis klimatiske forhold ikke gør det muligt at høste hø af god kvalitet, kan der gives dispensation til at bruge kløvergræsensilage, hvor slettet først er taget efter begyndende blomstring. (Appendiks 7, afsnit 14A)
- Basisfoderet må ikke bestå af ensilage gennem hele året.
- Foder af animalsk oprindelse er udelukket for alle drøvtyggere. Denne restriktion gælder ikke mælk og mælkeprodukter.

En fodringsplan med ensilage gennem hele året er ikke tilladt.

7.3.6.4. Fodring af kødkvæg

Foderet skal være hensigtsmæssigt for drøvtyggere, med en grovfoderandel på mindst 75 % på alle årstider, f.eks. hø, ensilage eller halm. Ensilage kan udgøre størstedelen af foderet, men sommerfoderet skal indeholde frisk grønt materiale og fortrinsvis stamme fra afgræsning.

Om vinteren skal dyrene have så meget hø som muligt (3 kg pr. dyr pr. dag). Hvis de klimatiske forhold ikke gør det muligt at høste hø af god kvalitet, kan der gives dispensation til at bruge kløvergræsensilage, hvor slettet først er taget efter begyndende blomstring. (Appendiks 7, afsnit 14A)

7.3.6.5. Fodring af opdræt, fedekalve/slagtekalve, føl, lam og kid

Følgende foder kan bruges, så vidt muligt skal det være produceret på bedriften: Mælk (fra moderdyret hvis muligt), grovfoder, malet korn. Kalve og føl skal have mælk evt. mælkeerstatning i mindst 3 måneder, får og geder 45 dage. Opfødning på mælk eller mælkeerstatning alene uden tilsætning af grovfoder er forbudt.

Det er tilladt at fodre med mælkeerstatninger der lever op til de generelle fodringsregler og på følgende betingelser:

- Mælkeerstatningsmidlet skal bestå af mindst 80 % (på tørstofbasis) mælkepulver eller skummetmælkepulver.
- Mælkeerstatningen kan indeholde vallepulver, kornstivelse, sukker, vegetabiliske olier, tilsatte vitaminer og mineraler.
- Mælkeerstatningsmidlet må ikke indeholde vegetabiliske proteinkilder eller palme- eller kokosolie.

Afhængigt af ingrediensernes kvalitet og fodringens varighed kan det få konsekvenser for certificeringsstatus for kalve, der sælges i henhold til kapitel 7.3.8. og følgende.

7.3.6.6. Udflytning af husdyr på uopdyrkede arealer

Kød fra udflyttede flokke må kun mærkes Demeter, hvis $\frac{2}{3}$ af foderet kommer fra egen produktion og halvdelen af foderet kommer fra landbrugsarealer, der dyrkes biodynamisk. Resten kan komme fra ekstensive drevne områder. På disse områder, hvori naturreservater kan indgå, og hvor det kan være vanskeligt at sprøjte med de biodynamiske præparater pga. terrænstigninger eller andre adgangsvanskeligheder, må hverken syntetisk gødning eller plantebeskyttelses-kemikalier have været anvendt. (Se Appendiks 7, afsnit 4A)

- Dyr opdrættet på denne måde må kun mærkes Demeter tidligst 6 måneder efter fravæning, under forudsætning af, at de er blevet fodret og plejet efter reglerne i denne periode.
- Der skal føres en græsningslogbog.

Foder til dyr udflyttet på uopdyrkede arealer skal følge de samme regler som for dyr opdrættet på en gård.

7.3.6.7. Dyr i pleje

Dyr af konventionel eller økologisk oprindelse, som ikke tilhører den certificerede bedrift, kan holdes på Demeter-græsgange eller i Demeter-stalde på følgende betingelser.

- Der skal foreligge en skriftlig aftale mellem ejeren af dyrene og bedriften.
- Alle dyr skal være klart identificerbare ved hjælp af øremærker eller tilsvarende mærkning.
- Pasning, medicinsk behandling og fodring skal ske i overensstemmelse med Demeter-reglerne.
- Hvis dyr i pleje opfylder disse krav, kan de indgå i foder-gødningsregnskabet på den certificerede bedrift.

Hvis dyr i pleje ikke opfylder ovennævnte krav og fodres med økologisk eller konventionelt foder, skal følgende betingelser opfyldes:

- Der skal foreligge en skriftlig aftale mellem ejeren af dyrene og bedriften.
- Dyrene skal være klart adskilt i stalde og på græsgange.
- Foderet til dyrene skal være klart adskilt.
- Hvis dyr i pleje holdes adskilt, kan de kun indgå i foder-gødningsregnskabet hvis de som minimum fodres økologisk i henhold til afsnit 7.3.4.

I begge tilfælde kræves der en dispensation fra Demeterforbundet (Appendiks 7, afsnit 15). Anmodningen om dispensation skal indeholde en klar beskrivelse af omstændighederne, især med hensyn til adskillelsesforanstaltninger.

7.3.6.8. Fælles græsningsarealer

Dyr fra Demeter-bedrifter må holdes på fælles græsningsarealer, hvis græsningsarealerne ikke har været drevet konventionelt behandlet i mindst 3 år, og hvis de konventionelle dyr er fra ekstensivt drevne gårde. Der må ikke fodres med konventionelt foder.

- Mælk kan certificeres som Demeter-mælk, når dyrene er tilbage på Demeter-fodring.
- Kød kan certificeres som Demeter-kød, når dyrene er holdt mindst halvdelen af deres levetid i overensstemmelse med Demeter-reglerne.

Der kræves dispensation fra Demeterforbundet for at anvende fælles græsarealer (Appendiks 7, afsnit 16).

7.3.6.9. Fodring af grise

Målet er at alt, hvad svinene har behov for, produceres på gården. Grisene skal tilbydes en daglig ration af grovfoder eller eventuelt foder med højt vandindhold (f.eks. grøn foder, roer).

- Det daglige maksimum af indkøbt foder fra økologiske landbrug må ikke overskride 30 % tørstof. Intet konventionelt foder er tilladt. Indkøbt foder er begrænset til 50 % tørstof, heri medregnet indkøbt biodynamisk foder.
- Demeterforbundet kan tillade indkøb af certificeret økologisk foder til grise i mængder på op til 50 % tørstof, hvis der ikke er Demeter-foder til rådighed. Det skal dokumenteres, at det ikke er tilgængeligt. (Appendiks 7, afsnit 13)

Svin skal have en daglig ration af grovfoder eller foder med højt vandindhold.

Den daglige ration må ikke indeholde mere end 20 % økologisk foder og intet konventionelt.

7.3.6.10. Fodring af fjerkræ

Arternes særlige foderbehov skal respekteres.

En del af foderet skal gives således, at dyrene kan søge efter foderet. Hønsefugle skal have 20% af deres foder som hele korn. Mindst 5 % af det totale foder skal gives i strøelsen eller i den udendørs løbegård, så de kan søge efter foderet. Der skal være strukturfoder til rådighed; for fjerkræ til slagting som hele korn i tilskuds foderet.

- Al fjerkræ skal have tilgang til sand. Dyrene skal have mulighed for at drikke fra åbne vandkilder, i det mindste vandkopper. Gæs og kalkuner har behov for græsningsområder i vegetationsperioden. Demeter-gæs på græs har behov for at mindst 35 % af foderet tørstof er frisk græs ved græsning. Ænder skal kunne plaske i vand for at optage foder.
- Hvis det ikke er muligt at skaffe Demeter-foder (skal dokumenteres), kan der tillades op til 50 % indkøb af økologisk godkendt foder (der skal søges dispensation ved Demeterforbundet).

Hjemmeproduceret foder fra 1. omlægningsår med status under omlægning til økologisk må gives i op til 10 % af den gennemsnitlige fodermængde. Dette gælder for nye arealer, der lægges til Demeter-gårde.

Der kan gives dispensation til at bruge op til 10 % (tørstof) konventionelt foder til kalkunkyllinger til opfodning op til den 10. leveuge.

Det er ikke tilladt i øvrigt at bruge konventionelt foder.

Intet konventionelt foder er tilladt. Dispensation til kalkunkyllinger kan gives

7.3.7. Opdræt og identifikation

7.3.7.1. Opdræt

Dyrene skal fødes og opdrættes på en certificeret Demeter-gård, om muligt som del af en permanent besætning. Fjerkræs æg skal udruges med naturlig udrugningstid.

Det er et princip i den biodynamiske metode, at der skal være handyr på gården, hvilket derfor stærkt anbefales. Kunstig befrugtning kan ikke fuldt ud erstatte effekten af handyrs indflydelse i besætningen, og anbefales ikke. Det er ikke tilladt at producere dyr med brug af genmanipulation eller bioteknologi (indsætning af befrugtede æg, sædseparation til kønsbestemmelse).

Indsætning af befrugtede æg er ikke tilladt.

7.3.7.2. Identifikation og registrering af besætninger

Identifikation og registrering af besætninger skal følge de gældende regler fra Landbrugsstyrelsen.

7.3.8. Dyrenes oprindelse, indkøb og afsætning

7.3.8.1. Indkøbte dyr til avl eller besætningsudvidelse

Indkøb af dyr til avl eller udvidelse af besætningen bør fortrinsvis komme fra certificerede biodynamiske bedrifter. Hvis dette ikke er muligt så fra certificerede økologiske bedrifter. Demeterforbundet kan give dispensation til at der indkøbes dyr fra konventionelle landbrug - dog højst 40% af besætningen, hvis dyr fra økologiske besætninger ikke er tilgængelige (Appendiks 7, afsnit/dispensation 18).

For minimumskrav til en markedsføring under Demeter henvises til tabellerne under 7.3.8.3. og følgende.

Hvis de indkøbte dyr kommer fra certificerede økologiske gårde, kan de markedsføres som **demeter**, når de er blevet passet og fodret ifølge disse regler (se tabel).

Dyr fra konventionelle gårde kan kun indkøbes, hvis der er givet en dispensation.

7.3.8.2. Indkøbte dyr til opfodning

Indkøbt dyr til opfodning med henblik på salg af kød med Demeter-mærke skal komme fra Demeter bedrifter. Kun hvis de ikke kan fås, må det komme fra økologisk certificerede bedrifter. Med hensyn til de minimumsperioder, der kræves for at opnå Demeter-certificering for kød og andre produkter, henvises til tabellerne i afsnit 7.3.8.3.

Dyr indkøbt til opfodning skal komme fra Demeter bedrifter.

7.3.8.3 Mælk, malkekøer og -kalve og kvæg til opfodning

Mælk må kun markedsføres under betegnelsen "under omlægning til Demeter", hvis malkekøernes foder kommer fra arealer på bedriften med denne certificeringsstatus.

- Demeter certificering af mælk fra køer er mulig, så snart foderet kommer fra Demeter certificerede arealer.
- Efter 6 måneders fodring og pleje efter Demeter-reglerne, kan mælk fra enkelte indkøbte malkekøer af konventionel oprindelse markedsføres som Demeter eller "under omlægning til Demeter" afhængigt af foderets certificeringsstatus.
- Indkøbte avlsdyr fra økologiske gårde kan markedsføres som Demeter efter fodring og pleje i 12 måneder efter Demeter-reglerne.
- Indkøbt kvæg til opfodning af certificeret økologisk oprindelse skal fodres og passes efter reglerne i mindst 2/3 af deres levetid, hvis de skal mærkes Demeter.
- Kalve til opdræt skal helst indkøbes fra Demeter-gårde. Hvis dette ikke er muligt, så fra godkendte økologiske bedrifter. Kalve til opdræt fra konventionelle besætninger kan kun indkøbes med en dispensation fra Demeterforbundet (Appendiks 7, afsnit 18).

Mælk: Betegnelsen bestemmes af foderets certificeringsstatus.

Tabel 1. Betegnelse af produkter fra indkøbte dyr af økologisk eller konventionel oprindelse - kvæg.

| Salgsprodukt Kvæg | Dyrets certificeringsstatus ved ankomst | Fodring og pasning efter reglerne | Salgsproduktets betegnelse |
|-----------------------------|---|--------------------------------------|-------------------------------|
| Mælk | Økologisk | ----- | Demeter |
| Mælk | Konventionel | 6 måneder | Demeter |
| Kød fra fedekvæg | Økologisk | Mindst 2/3 af deres levetid | Demeter |
| Kød fra avlsdyr/fedekvæg | Konventionel | Mindst 3/4 af deres levetid | Demeter |
| Kød fra avlsdyr | Økologisk | Mindst 2 år | Demeter |

7.3.8.4. Får og geder

Beskrivelsen i afsnit 7.3.8.1 regulerer indkøbte dyr.

Mælk fra indkøbte konventionelle flokke kan markedsføres under Demeter varemærket efter 6 måneder.

Tabel 1. Betegnelse af produkter fra indkøbte dyr af økologisk eller konventionel oprindelse – får og geder.

| Salgsprodukt Får og geder | Dyrets certificeringsstatus ved ankomst | Fodring og pasning efter reglerne | Salgsproduktets betegnelse |
|------------------------------|---|--------------------------------------|-------------------------------|
| Mælk | Økologisk | ----- | Demeter |
| Mælk | Konventionel | 6 måneder | Demeter |
| Kød | Økologisk | Mindst 6 måneder | Demeter |
| Kød | Konventionel | Mere end 12 måneder | Demeter |
| Uld | Økologisk eller konventionel | Mere end 12 måneder | Demeter |

7.3.8.5. Grise

Beskrivelsen i afsnit 7.3.8.1 begrænser indkøb af hundyr og giver andre grundlæggende betingelser.

- Indkøb af smågrise skal fortrinsvis ske fra Demeter bedrifter. Hvis det ikke er muligt skal indkøb ske fra økologiske bedrifter.
- Smågrise af konventionel oprindelse må kun indkøbes, hvis dyr af økologisk oprindelse ikke kan skaffes og kun med dispensation fra Demeterforbundet (Appendiks 7, afsnit 19).
- Nyafvænnede smågrise af konventionel oprindelse der vejer under 25 kg, kan indkøbes for at etablere en ny besætning. Svin indkøbt som konventionelle smågrise må kun sælges under

betegnelsen ”under omlægning til Demeter” til slagteri, hvis de er blevet fodret og passet på bedriften i overensstemmelse efter reglerne i mindst 6 måneder. Smågrise skal veje under 25 kg, dvs. de skal indkøbes lige efter fravæning. Smågrise må kun indkøbes fra staldsystemer, der bruger strøelse på gulvet og hvor halerne ikke er kuperede.

- Smågrise må kun indkøbes fra staldsystemer, der bruger strøelse på gulvet og hvor halerne ikke er kuperede.
- Immuno-kastration er ikke tilladt.

Tabel 1. Betegnelse af produkter fra indkøbte dyr af økologisk eller konventionel oprindelse – svin.

| Salgsprodukt Svin | Dyrets certificeringsstatus ved ankomst | Alder ved ankomst | Fodring og pasning efter reglerne | Salgsproduktets betegnelse |
|-------------------|---|---|-----------------------------------|-----------------------------|
| Kød | Økologisk | | Mindst 1/2 af deres levetid | Demeter |
| Kød | Konventionel | Pattegrise op til 25 kg, lige efter fravæning | Mindst 6 måneder | Under omlægning til Demeter |
| Kød | Konventionel (avlssystemer) | | Mindst 2 år | Demeter |

7.3.8.6. Fjerkræ

- Haneekyllinger til slagting eller andre slagtekyllinger skal indkøbes som daggamle kyllinger, dvs. de skal have forladt rugeriet senest 3 dage efter klækning.
- Hvis kyllinger af økologisk oprindelse ikke kan fås, kan Demeterforbundet tillade indkøb af daggamle konventionelle kyllinger (Appendiks 7, afsnit 20).
- Fjerkræ til slagting af konventionel oprindelse fodret og passet efter reglerne kan markedsføres med betegnelsen Demeter. Mindstevægten for slagting skal overholdes (se Appendiks 8).
- Langsomtvoksende racer skal foretrækkes.

Tabel 1. Betegnelse af produkter fra indkøbte dyr af økologisk eller konventionel oprindelse – fjerkræ.

| Salgsprodukt Fjerkræ | Dyrets certificeringsstatus ved ankomst | Alder ved ankomst | Fodring og pasning efter reglerne | Salgsproduktets betegnelse |
|---|---|--------------------|--|-------------------------------------|
| Æg | Økologiske høns | Højst 18 uger | Samme certificeringsstatus som foderet | Demeter/Under omlægning til Demeter |
| Æg | Konventionelle daggamle kyllinger | Højst 3 dage gamle | Samme certificeringsstatus som foderet | Demeter/Under omlægning til Demeter |
| Kød (inklusive haneekyllinger af æglæggende hønseracer og læggehøns til slagting) | Konventionelle daggamle kyllinger | Højst 3 dage gamle | Fra ankomst til slagting (slagtealder, se Appendiks 8) | Demeter |
| Kød (inklusive haneekyllinger af æglæggende hønseracer og læggehøns til slagting) | Økologisk | | Mindst 1/2 af deres levetid | Demeter |

Når der fodres og plejes efter reglerne, kan æg markedsføres med varemærket Demeter.

Haneekyllinger af konventionel oprindelse, der skal opdrættes til slagting, skal indkøbes som max. 3 dage gamle kyllinger.

Andre slagtekyllinger skal være yngre end 3 dage, når de indkøbes.

Langsomtvoksende racer skal foretrækkes.

7.3.8.7. Produkter fra bier

Produktions og certificeringsbetingelser for "Honning fra Demeter biavl" og andre honning-produkter er regulerede i et særskilt regelsæt.

Se reglerne på engelsk og tysk på <http://www.demeter.net/certification/standards/beekeeping>

7.3.9. Medicinsk behandling af dyr

Dyresundheden skal først og fremmest sikres ved opmærksom pleje, avl og fodring, valg af den rigtige race og forebyggende forholdsregler så som en pleje, der er hensigtsmæssig for den pågældende husdyrart. Hvis sundhedsproblemer forekommer, skal der straks iværksættes en behandling for at forbedre tilstanden. Hvis behandlingen er efter anvisning fra en dyrlæge og nøje dokumenteret, kan det anbefalede middel afvige fra disse regler for at finde den bedste løsning i forhold til dyrevelfærd, resistensforebyggelse og miljø.

7.3.9.1. Generelle krav til alle dyr

Rutinemæssig og/eller forebyggende behandling med stoffer, der ikke kan kaldes naturlige lægemidler (f.eks. syntetiske allopatisk medicin, antibiotika, anthelmintika (middel mod indvoldsorm) er ikke tilladt, medmindre det er lovpligtigt. En undtagelse herfra er brug af tilladte anthelmintika (se nedenfor) i de tilfælde, hvor parasitterne er særligt forekommende til området, hvor bedriften befinder sig.

Enhver behandling af et enkelt dyr eller af besætningen som helhed, uanset hvilken behandling der er foretaget, skal registreres detaljeret i de relevante logbøger. I disse optegnelser skal der for hvert behandlet dyr angives behandling, metode, anvendt medicin, tilbageholdelsestid og behandlingsdato. Disse optegnelser skal opbevares og stilles til rådighed, når der anmodes herom.

- Når der bruges allopatiske medicin, skal den dobbelte tilbageholdelsestid (mindst 48 timer, hvis der ikke er nævnt nogen tilbageholdelsestid) overholdes (undtagen i tilfælde af en negativ bakterietest efter brugen af antibiotikaet).
- Dyr med en levealder på under et år må kun modtage én behandling med allopatisk medicin om året, mens alle andre dyr kan få tre behandlinger om året.
- Det er ikke tilladt at sælge dyr som Demeter, hvis de har fået flere end de tilladte antal behandlinger.
- Midler, der indeholder insekticider og behandling med hormoner for at synkronisere brunst eller øge tilvæksten af dyr og produktion af afkom er ikke tilladt.
- Man bør foretrække midler med den korteste tilbageholdelsestid.

7.3.9.2. Anvendelse af medicinske midler til husdyr

Antibiotika: Målet er at være fri for antibiotika, der kun må anvendes i nødstilfælde. Individuelle dyr må højst modtage 3 behandlinger pr. år. Det må ikke anvendes forebyggende og kun efter ordinerings fra en dyrlæge. Antibiotika, som har en kritisk virkning på medicin til mennesker, må kun anvendes som sidste udvej. I tilfælde af vedvarende problemer i besætningen, anbefales det at kontakte en professionel rådgiver for at øge sundheden gennem avlsprogrammet.

Ektoparasitter: Individuelle dyr må højst behandles 1 gang med Ivermectin/Doramectin* mod myasis (fluelarver) eller forebyggende og mod oestrus ovis (fåreflue) og fnat (kun grise). Behandling af hele besætningen er kun tilladt med andre midler mod ektoparasitter.

Pyrethroider* er tilladt som lokale behandlinger (det er ikke tilladt at dyppe hele dyret) mod midler, stikfluer, dematobia etc. Brug af andre midler kræver dispensation fra Demeterforbundet. Spinosad til bekæmpelse af lus og/eller miasis hos får/ geder er tilladt.

* Indholdsstoffer, som er virksomme i nogle typer antiparasitmedicin.

Indvortes parasitter: Antiparasitmidler (Anthelmintics/ormekur) må kun gives i forbindelse med en aktuel diagnose på indvoldsorm og et passende rent græsningsområde. Det er tilladt at behandle

hele besætningen, men Ivermectins og doramectins* må generelt ikke bruges som middel mod indvortes parasitter, med undtagelse af leverikter og næsebremser, hvis der ikke er alternative midler tilgængelige. Oral behandling er at foretrække, overhældelse eller injektioner er kun tilladt som sidste udvej og under en dyrlæges ordinerings.

7.3.9.3. Supplerende krav for fjerkræ, slagtegrise, kaniner og andre smådyr

De forudgående krav gælder også for fjerkræ, slagtegrise, kaniner og andre smådyr, medmindre de udelukkende er nævnt for en bestemt dyreart. I tilfælde af sygdomsudbrud hos fjerkræ, smådyr og slagtegrise kan hele flokken behandles. Slagtegrise og kaniner må kun modtage én behandling om året af Ivermectin/Doramectin* mod fnat.

Naturlige behandlingsmetoder skal foretrækkes.

Behandling med hormoner for at synkronisere brunst eller øge tilvæksten af slagtedyr er ikke tilladt.

Syntetiske kemiske lægemidler til dyr og antibiotika skal gives af dyrlægen

Antibiotika må ikke bruges som rutine eller som forebyggende middel

Antiparasitmidler må kun gives i forbindelse med en aktuel diagnose på indvoldsorm og et passende rent græsningsområde.

Invermectin og doramectin er ikke tilladt mod indvortes parasitter og heller ikke for behandling af hele flokke

7.3.10 Transport og slagting af dyr

Slagtning af dyr kræver særlig omhu og opmærksomhed. Man må være bevidst om, at al forarbejdning af kød begynder med døden af et levende væsen med en sjæl. Etiske og moralske betragtninger kræver at dyret hele vejen fra transport til slagting er behandlet således at stress, frygt, tørst og smerte undgås så vidt muligt. Transportafstande og -tid skal holdes så korte som mulige og derfor bør dyr slagtes i det område, hvor de opdrættes. De involverede personer skal behandle dyrene fagligt korrekt og efter ovenstående principper.

- Det er forbudt at drive dyrene frem med elektriske pigstave og at anvende beroligende midler eller andre kemiske eller syntetiske stoffer før, under eller efter transporten.
- Ventetiden på slagteriet bør holdes så kort som muligt. Hvis det er nødvendigt at vente, skal der være tilstrækkelig overdækket plads til rådighed.
- Dyrene skal have tilstrækkeligt med foder og vand i ventetiden.
- Dyrene skal bedøves hurtigt og effektivt. Efter bedøvelsen skal de have lov til at forbløde fuldstændigt.

7.4. Omlægning af bedriften

Omlægning er en proces, som omfatter mange udviklingsskridt, som bedriften må gennemgå på vejen mod en ny ligevægtstilstand.

Væsentlig landbrugsmæssig viden og erfaring baseret på driftslederens interesse for den biodynamiske metode, dens baggrund og principper, er vigtige forudsætninger for et succesrigt landbrug. Hvor det er muligt tilrådes medlemskab af lokale arbejdsgrupper i biodynamisk landbrug, udveksling af ideer, fælles hjælp og støtte.

7.4.1. Omlægningsplan

I omlæggelsen til biodynamisk drift skal avleren være medlem af Foreningen for Biodynamisk Jordbrug og gennemgå et omlægningsbesøg af en konsulent, som er godkendt af foreningen. Der skal skitseres en individuel vejvisende skabelon, som definerer bedriftens udviklingsretning. Ud fra

denne vejviser udarbejdes i samarbejde med rådgiveren en omlægningsplan, som indeholder en beskrivelse af:

- De marker der hører til bedriften (størrelse, afgrøder).
- Jordbundsforhold – herunder tilstand og eventuelt brug af midler der er forbudt i henhold til Demeter-reglerne.
- En plan for sædskiftet.
- Et billede af målsætningerne for husdyrholdet.
- En gødningsplan.
- Forholdsregler til minimering af forurening fra det omgivende miljø (f.eks. fra industri eller fra veje med stor trafiktæthed) eller vindspredte sprøjtemidler fra konventionelle nabobedrifter

Omlægningsplanen skal indeholde detaljerede oplysninger om, hvordan bedriftens udviklingsmål kan gennemføres i praksis med henblik på at udvikle en biodynamisk landbrugsorganisme.

Demeterforbundet kan anmode om undersøgelser for restkoncentrationer af landbrugskemikalier eller undersøge andre usædvanlige miljøpåvirkninger.

Omlægningsplaner er ikke bindende for Demeterforbundet, medmindre der foreligger en underskrevet aftale, og alle krav er opfyldt. Omlægningsplaner, der kun er underskrevet af konsulenter, er kun en anbefaling.

7.4.2. Omlægning af hele bedriften

Bedriften skal omlægges som helhed, i et skridt, til den biodynamiske metode, dvs. at der først kan opnås Demeter godkendelse når alle arealer er omlagt. Samme driftsleder må ikke drive en Demeter-bedrift og en konventionel bedrift.

Demeterforbundet kan give tilladelse til omlægning over en længere periode under følgende omstændigheder:

- Forlængede certificeringsperioder på op til fem år fra det første år af omlægningen er kun muligt for flerårige planter (ikke græsmarker).
- De stauder og prydplanter, der endnu ikke er Demeter-certificerede, skal dyrkes efter de økologiske regler.
- Ved tydelig dokumenteret adskillelsespraksis kan Demeterforbundet tillade parallelproduktion af stauder og prydplanter indenfor fem år.
- Der skal foreligge præcis dokumentation for alle stadier af omlægningsprocessen.
- Dyrehold kan forvaltes konventionelt i op til tre år inden for omlægningsperioden, men kun hvis denne del af dyreholdet efterfølgende opgives, og det ikke længere er muligt f.eks. at genopbygge stalden eller at opbygge en foderandel på bedriften, der lever op til Demeter-reglerne.
- Dyreholdet kan drives økologisk i op til fem år i omlægningsperioden, hvis væsentlige bygningsmæssige forhold (stald/stalde) er årsagen til, at denne regel ikke er overholdt.
- Hele bedriften skal være fuld Demetergodkendt senest 5 år efter første omlægningsgodkendelse.

Længerevarende omlægning, parallelproduktion af flerårige planter (f.eks. bær og frugt) og ikke-økologisk dyrehold i forbindelse med omlægning kræver en dispensation fra Demeterforbundet. Dispensationer kræver en skriftlig begrundelse (Appendiks 7, afsnit 21).

7.4.3. Omlægning af nye landbrugsarealer

Omlægningen af nye arealer, der er kommet til som følge af en udvidelse af bedriften, adskiller sig på følgende punkter i omlægningsfasen for nye bedrifter.

I modsætning til begrænsningen for parallelproduktion under punkt 3.6.2 (bedste bud: afsnit 7.4.2) i forbindelse med den samlede omlægning af bedrifter, er det tilladt at dyrke økologisk. Under omlægning til Demeter og Demeter parallelt for samme typer foderplanter. Der kræves under alle omstændigheder en detaljeret beskrivelse af adskillelsesforhold vedrørende høst og opbevaring.

Reglerne i afsnit 7.4.4? (punkt 7.3.11.4) om omlægningsperioder afhængigt af afgrøden og dyrkning af de nyerehvervede arealer gælder uden undtagelser.

7.4.4. Godkendelse i omlægningsperioder

Generelt beskriver følgende tidsrammer og perioder de ideelle tilfælde af omlægningsperioder. I tilfælde af manglende overensstemmelse kan Demeterforbundet til enhver tid forlænge omlægningsperioden.

Forudsætningen for at få et omlægningscertifikat, er at hele bedriften drives efter Demeter-reglerne, som defineret i afsnittet "Omlægning af bedriften". Anvendelsen af Demeter-mærket er reguleret af følgende tidslinje (tabel 1):

- I det første omlægningsår fra konventionel drift er det ikke tilladt at markedsføre produkterne som værende økologiske, f.eks. betegnelser som "fra økologisk produktion" eller "fra biodynamisk produktion" eller lignende.
- Produkter som er høstet 12 måneder efter omlægningsperiodens starttidspunkt, kan, hvis der er opnået godkendelse, markedsføres som "Under omlægning til Demeter". Afgrøder, som er høstet mere end 36 måneder efter (flerårige afgrøder), eller udsået mere end 24 måneder efter omlægningsperiodens start, kan markedsføres som "Demeter", når der er opnået godkendelse.

Disse frister kan i særlige tilfælde forlænges: Hvis en bedrift er blevet drevet intensivt konventionelt, kan et såkaldt "nulår" gå forud for de ovennævnte tidspunkter.

Tabel 1. Normal omlægning ved forudgående konventionel drift.

| | | 12 - 36 måneder | | Fra 36 måneder: Fuld Demeter- godkendelse |
|---|--|---------------------------------------|--|--|
| 0 - 12 måneder | | 12 - 24 måneder | | |
| De biodynamiske regler er blevet opfyldt. | | Høst = "Under omlægning til Demeter". | Høst = Demeter for afgrøder sået 24 måneder efter omlægning. For flerårige afgrøder#: Høst = "Under omlægning til Demeter". | For flerårige afgrøder# betegnes høsten Demeter. |
| 0 (udgangspunkt)## | | 1 | 2 | 3 år |

Tiden 0: Uret starter, dvs. ingen anvendelse af materialer som er forbudt i Demeterreglerne. Fra dette tidspunkt drives bedriften efter Demeterreglerne med tilførsel af alle biodynamiske præparater. I det første år, talt fra urets starttidspunkt, har ingen produkter en godkendelse (1. års biodynamisk).

Tiden 1: 12 måneder efter at uret er startet; de høstede produkter kan fra dette tidspunkt bære godkendelsen "Under omlægning til Demeter".

Tiden 2: 24 måneder efter at uret er startet; produkter sået 24 måneder efter omlægningsstart kan godkendes som "Demeter". Flerårige afgrøder høstet fra dette tidspunkt kan bære certifikatet "Under omlægning til Demeter".

Tiden 3: 36 måneder og længere, efter at uret er startet; høstede flerårige produkter kan bære "Demeter" certifikatet.

Eksempel 1. Korn:

Tommelfingerregel: Den tredje høst bærer Demeter certifikat.

Eksempel 2. Mælk:

Hvis mælk eller mælkeprodukter (f.eks. fra gårdens egen forarbejdning) skal markedsføres med mærket "Under omlægning til Demeter", så skal mindst 80% af dyrenes foder være godkendt som

"Under omlægning til Demeter". Højest 20% af foderrationen må komme fra det første omlægningsår.

Græsmarker eller flerårig grøngødning er undtaget.

Udgangspunktet for en omlægningscertificering kan defineres forskelligt af certificeringsorganisationerne, f.eks. underskrivelse af en omlægningskontrakt eller godkendelse af en omlægningsplan.

Disse tidsfrister kan forkortes i særlige tilfælde¹:

- Hvis en bedrift, eller hovedparten af den, er godkendt økologisk i mindst 1 år, kan produkter fra det første biodynamiske omlægningsår mærkes "Under omlægning til Demeter". Efter det andet omlægningsår er fuld Demeter-godkendelse mulig.
- Hvis en bedrift, eller hovedparten af bedriften, har været godkendt økologisk i mindst 3 år kan der opnås fuld Demeter-godkendelse for den første høst, såfremt alle forskrifter i Demeter-reglerne har været overholdt.
- Hvis en delvis omlægning og nye arealer følger ovennævnte regler. Der kræves desuden ekstra dokumentation.

1) Dette gælder ikke for tilkøbte konventionelle arealer.

For animalske produkter, mælk og æg svarer godkendelsen til foderets godkendelsesstatus. Se tabellerne i afsnit 7.3.8.

Tabel 2. Omlægning ved forudgående godkendt økologisk drift i mindst et år.

| | | Fra 24 måneder: Fuld Demeter-godkendelse |
|---|---------------------------------------|--|
| 0 - 12 måneder | 12 - 24 måneder | Høst = Demeter. Ved flerårige afgrøder ^{#,##} : Høst = "Under omlægning til Demeter". |
| De økologiske regler er blevet opfyldt. | Høst = "Under omlægning til Demeter". | |
| 0 | 1 (udgangspunkt) ^{##} | 2 år |
| | | 3 år |

Græsmarker eller flerårig grøngødning er undtaget.

Udgangspunktet for en omlægningsgodkendelse kan defineres f.eks. ved underskrivelse af en omlægningskontrakt eller ved godkendelse af en omlægningsplan.

Tabel 3: Omlægning ved forudgående godkendt økologisk drift i mindst tre år.

| | | Fuld Demeter-godkendelse |
|---|----------------------------------|--------------------------|
| 36 måneder | | Høsten betegnes Demeter. |
| De økologiske regler er blevet opfyldt. | | |
| 0 | 3 år (udgangspunkt) [#] | |

Udgangspunktet for en omlægningsgodkendelse kan defineres f.eks. ved underskrivelse af en omlægningskontrakt eller ved godkendelse af en omlægningsplan.

Appendiks 1: Beregning af dyreenheder.

Gødningsmængderne/-enhederne bestemmer belægningsgraden.

En gødningsenhed svarer til 80 kg N og 70 kg P₂O₅. En dyreenhed (f.eks. en ko med en levende vægt på 500 kg) udskiller 0,7 gødningsenheder på et år.

| Dyreart | Dyreenhed/dyr |
|---|---------------|
| Avlstyre | 1,2 |
| Køer | 1,0 |
| Kvæg over 2 år | 1,0 |
| Kvæg 1 – 2 år | 0,7 |
| Kalve | 0,3 |
| Får eller geder op til 1 år | 0,02 |
| Får eller geder over 1 år | 0,1 |
| Heste under 3 år, ponyer og små racer | 0,7 |
| Heste 3 år eller ældre | 1,1 |
| Grise til kødproduktion (20-50 kg) | 0,06 |
| Grise til kødproduktion (over 50 kg) | 0,16 |
| Avlsorner | 0,3 |
| Avlsøer (inklusive smågrise op til 20 kg) | 0,55 |
| Avlsøer uden smågrise | 0,3 |
| Smågrise | 0,02 |
| Æglæggende høns (uden opdræt/kyllinger) | 0,0071 |
| Høner | 0,0036 |
| Slagtefjerkræ (høns, slagtehøns) | 0,0036 |
| Ænder til kød | 0,005 |
| Kalkuner til kød | 0,0071 |
| Gæs til kød | 0,0036 |

For de dyr, der producerer forskellige mængder gødning på grund af deres race eller produktionsniveau, skal der beregnes et gennemsnit.

Dyreenhederne beregnes på grundlag af det gennemsnitlige antal dyr, der er på bedriften i løbet af året.

Appendiks 2: Tilladte foderindkøb (kun godkendt økologisk foder må indkøbes).

Foder produceret på gården danner basis for dyrenes ernæring, og målet er fuldstændig selvforsyning. Hvis det alligevel er nødvendigt at indkøbe foder, skal der lægges særlig vægt på, at valget af foder er egnet til produktion af Demeter-kvalitetsprodukter. Indkøbt foder skal prioriteres i følgende rækkefølge: 1) foder fra godkendte Demeter-bedrifter, 2) fra godkendte økologiske bedrifter, 3) fra bedrifter, der er kontrolleret i henhold til EF-regulativerne 834/2007 og 889/2008 (eller tilsvarende kontrollerede bedrifter), 4) fra ekstensivt drevne områder, inkl. naturområder, hvor der ikke er anvendt kunstgødning eller kemiske pesticider.

Op til 50 % i gennemsnit af foderet regnet i tørstof må stamme fra arealer, som endnu ikke er fuldt godkendt, men dyrkes biodynamisk, og op til 20 % (tørstof) må stamme fra økologiske områder. Indkøbt Demeter omlægningsfoder og økologisk foder må tilsammen ikke overstige 50 % af den daglige ration regnet i tørstof. Foder af konventionel oprindelse er ikke tilladt. Demeterforbundet kan give tilladelse til indkøb af maksimum 50 % økologisk foder til svin og fjerkræ, hvis Demeter-foder ikke er tilgængeligt (dette skal dokumenteres).

Indkøb af foder skal rapporteres en gang årligt.

- a) Drøvtyggerfoder

- Basisgrovfoder som hø, halm, ensilage, majs og roer
- Korn, klid, kornaffald
- Bælgfrugter
- Hø lavet af blade
- Urter
- Melasse
- Græs- og markafgrøder ikke nævnt andetsteds
- Foderblandinger af de ovennævnte ingredienser
- Frugt- og grøntsagsaffald
- Mælk og mejeriprodukter og biprodukter heraf

b) Grise

Foruden det i a) nævnte må desuden bruges:

- Mælk, mejeriprodukter og skummetmælkspulver uden tilsætningsstoffer
- Planteolier af naturlig oprindelse (under forudsætning af at der ikke er formodning om restkoncentrationer)
- Rent planteaffald

c) Fjerkræ

Foruden det i a) og b) nævnte må desuden bruges:

- Formalet paprika

d) Følgende konventionelt produceret foder kan i en nødsituation indkøbes for at afbøde struktur- og energimangler*. Kræver dispensation fra Demeterforbundet (se appendiks 7, afsnit 24) og må ikke indeholde GMO'er.

- Staldfoder såsom hø, græsensilage, så vidt muligt fra gårde med lav produktionsintensitet
- Korn og biprodukter fra kornforarbejdning og mølleriaffald
- Bælgplanter (ingen ekstraktionskage)
- Oliefrø, oliekgær (presset), skrå
- Foderroer

* Mangler som opstår pga. uforudsete hændelser såsom naturkatastrofer, brandskader m.m.

Appendiks 3: Tilladte fodertilskud og tilsætningsstoffer.

- Salt
- Kalket tang, foderkalk og kalk fra muslingeskaller
- Tang
- Mineralblandinger og vitaminer (ingen syntetiske aminosyrer)
- Stenmel, torskelevertran (kun til kødædende dyr), johannesbrød
- Planteolie, klid, ølgær, melasse som bærestof i mineralkoncentrater eller som hjælpemiddel til reduktion af støv eller som hjælpemiddel ved presning (max. 2 % af produktionsrationen)
- Til biavl: Sukker (se reglerne for biavl og bistadeprodukter)

Foderblandinger må ikke indeholde genetisk modificerede stoffer eller være fremstillet ved hjælp af genteknologi. Demeterforbundet skal forelægges skriftligt bevis herfor.

Følgende er tilladt som hjælpestoffer i forbindelse med ensileringsprocessen:

- Sukker af foderkvalitet
- Mel fra korn, der er produceret efter Demeterreglerne
- Mælkesyrefremmende midler
- Valle
- Melasse, salt, våde og tørre afklip

For at sikre foderets kvalitet i år med dårlige vejrforhold:

- Organiske syrer (GMO-fri)

Appendiks 4: Tilladte og begrænsede gødnings- og jordforbedringsmidler.

I princippet skal bedriften stræbe efter at være selvforsynende med husdyrgødning og anden gødning. Indkøb af de anførte gødningsmidler på listerne 1. til 4. nedenfor bør kun ske efter behov.

Anvendelse af indkøbte materialer kræver særlig omhyggelighed med hensyn til deres indvirkning på Demeter-produkternes kvalitet. De biodynamiske kompostpræparater skal anvendes. Indkøbte materialer skal deklareres i den årlige godkendelsesprocedure. I nogle tilfælde kræves en test for forureninger. Nye gødningsmidler kan kun afprøves med tilladelse fra Demeterforbundet og Landbrugsstyrelsen.

1. Indkøbt gødning og jordforbedringsmidler fra Demeter-bedrifter og godkendte økologiske bedrifter:

- Kompost
- Staldgødning, semiflydende gødning fra dyr (også efter biogasudvinding)
- Flydende gødning fra planter
- Organisk affald (afgrøderester efter høst osv.)
- Halm

2. Indkøbt gødning og jordforbedringsmidler af ikke-økologisk oprindelse:

- Halm og andre plantematerialer
- Biprodukter fra forarbejdningen (gødning lavet af horn, benmel eller kødbenmel, tørret blod, hår og fjer og lignende produkter hvis muligt fra økologiske eller biodynamiske godkendte besætninger*) som tilsætning til staldgødning, komposteret med tilsætning af biodynamiske præparater.
- Fisk, komposteret eller fermenteret med præparaterne. Der kan kræves undersøgelse for tungmetaller. Fabriksfiskemel eller fiskeaffald fra fiskeopdræt er ikke tilladt.
- Tangprodukter.
- Savsmuld, bark, og træaffald (må ikke være forurenede med fungicider og insekticider) og træaske fra ubehandlet træ.
- Tørv/spagnum uden syntetiske tilsætningsstoffer kan anvendes til frøplanteproduktion hvis intet andet alternativ er tilgængeligt.
- Have/parkaffald ('kommunekompost') – skal overholde grænseværdier for tungmetaller jvf EU 889/2008
- Mikrobiel eller plantebaserede kompost-aktivatorer
- Tangprodukter og tørv/spagnum skal anvendes sparsomt af hensyn til ressourceudtømmning.
- Humic og fulvic syrer
- Jord-innokulater, f.eks. fermenteret korn, N-fikserende bakterier, Mycorrhiza,
- Fermenteret melasse*.
- Knuste ricinusfrø.

3. Indkøbt gødning og jordforbedringsmidler af naturlig mineralsk oprindelse:

- Stenmel (sammensætningen skal være kendt)
- Pulveriseret ler (f.eks. bentonit).
- Kalciumklorid (CaCl_2 ; mod priksyge i æbler)
- Kalkgødning, i princippet skal typer der opløses langsomt anvendes (dolomit, kalciumkarbonat, muslingeskaller, calcificeret havtang - kun fra døde havaflejringer eller fossile former på land.
- Hurtig opløseligt kalk: Brændt kalk må kun anvendes til desinfektion.

3.1. Kun hvis resultater af en jordprøve, vævs-/bladanalyse eller andre mangelsymptomer viser et behov og der foreligger en aftale med Demeterforbundet og Landbrugsstyrelsen, kan følgende materialer anvendes:

- Naturligt råfosfat, med lavt indhold af tungmetaller
- Thomas slagge
- Rå kaliumsalte, kaliummagnesiumsulfat ($\text{K}_2\text{Mg}(\text{SO}_4)_2$) og kaliumsulfat (klorindhold max. 3 %) Kun fra naturligt forekommende mineraler (kun fysisk separation er tilladt)

- Magnesiumsulfat (MgSO₄)
- Svovl
- Sporstoffer

4. Diverse:

- Vandopløselige tangekstrakter
- Planteekstrakter og -præparater
- Mikrobielle eller plantebaserede kompostaktiveringsmidler
- Jordpodninger (f.eks. algeekstrakt, fermenteret korn, N-fikserende bakterier, Mycorrhiza, Rhizobia bakterier)
- Spiringsstimulerende midler (f.eks. stenmel, naturligt forekommende polymerer)
- Tilsætningsstoffer i gødning (f.eks. kalciumkarbonat, zeolite)

5. Substrater, jord, potter og teknisk hjælpemateriale/støttemateriale

- Nedbrydelige potter
- Nedbrydeligt bindemateriale
- Substrat til pressede potter (efter disse regler)
- Dyrkningssubstrat (efter disse regler)
- Substratilsætningsstoffer (vermiculit, lavasten, perlite)

* skal opfylde kravene i Annex 1 til EF-forordning 834/2007 og 889/2008 og for benmel og kødbenmel kravene i EF-forordning 1069/2009 for kategori 3.

Appendiks 5: Tilladte materialer og metoder til plantepleje- og beskyttelse.

De materialer som er anført på nedenstående lister, specielt under punkt 3. og 4. må kun anvendes i tilfælde af dokumenteret behov, og kun hvis de biodynamiske forholdsregler (f.eks. rytmisk anvendelse af kiselpræparatet til insektkontrol eller forskningsmetoder) ikke kan bringe problemet under kontrol. Enhver anvendelse efter alvorlige katastrofer kræver godkendelse af Demeterforbundet. Man bør være opmærksom på, at anvendelse af visse materialer (f.eks. svovl, pyrethrum) muligvis kan true insektpopulationen af naturlige predatorer. Nye materialer og metoder kan kun afprøves med tilladelse fra Landbrugs-styrelsen og Demeter International. Hvis kommercielle midler indkøbes, må man være omhyggelig med at sikre, at de er fri for bestanddele der er forbudte i Demeterreglerne, og at de ikke er producerede med genteknologiske metoder.

1. Biologiske stoffer og teknologier

- Fremme og anvendelse af naturlige midler til bekæmpelse af skadedyr på planter (naturlige predatorer af midler, snyltehvepse osv.)
- Steriliserede haninsekter
- Insektfælder (farvede plader, klæbende fælder, tiltrækningsstoffer)
- Feromoner (kønstilltrækningsstoffer; tiltrækningsstoffer i fælder og dispensere)
- Mekaniske metoder (mekaniske fælder, sneglehegn og lignende metoder)
- Afskrækningsmidler (ikke-syntetiske stoffer til at afskrække og fordrive skadedyr). Anvendes kun på plantedele, der ikke er bestemt til konsum af mennesker og dyr.
- Maling (f.eks. insektkalk)

2. Hjælpe midler og materialer til fremme af plantesundhed

Midler som fremmer planters modstandsdygtighed og hæmmer skadedyr og sygdomme, f.eks.:

- Plantemidler (f.eks. brændenældegødning, padderocte, malurtte osv.), propolis, mælk og mælkeprodukter, homøopatiske præparater.
- Kvantssand, aluminiumsilikat/kaolin
- Chitosan
- Tilsætningsstoffer: Klæbemidler, befugtningshjælpe midler, emulgatorer, olie
- Yderligere produkter, der er godkendt og offentliggjort af Demeter International.

3. Midler til brug mod svampeangreb

- Vandopløseligt svovl i frugtplantager og på vingårde

- Kaliumbikarbonat*
- Tea tree-olie (Melaleuca alternifolia)
- Mikroorganismer / bakteriepræparater
- Natrumbikarbonat*

4. Midler til bekæmpelse af skadedyr

- Mikroorganismer, virus, svampe- og bakteriepræparater (f.eks Bacillus thuringiensis, Granulose virus), Spinosad efter tilladelse fra Demeterforbundet.
- Pyrethrumekstrakter og -pulver, men ikke til svampeproduktion (må ikke indeholde syntetiske pyrethroider og ingen kunstige synergister). Anvendelse som beskyttelse på lager er kun tilladt, hvis der ikke indgår kemiske synergister i produktet. Samme regel gælder i landbrugsproduktion, hvis midler med lige så effektive naturlige synergister er tilgængelige.
- Kvassia te.
- Olieemulsioner (uden syntetiske kemiske insekticider) baseret på planteolier, på alle afgrøder.
- Olieemulsioner (uden syntetiske insekticider) baseret på mineralolie når det gælder flerårige afgrøder – kun før blomstring (planter der blomstrer hele året er undtaget) og kun hvis effektive planteolier ikke er tilgængelige.
- Kaliumsæbe (blød sæbe)*, fedtsyrer
- Gelatine*, hydrolyserede proteiner
- Jern (III) ortofosfat (molluscicid)*
- Azadirachtin (Neem - insekticid)*
- Antikoagulerende rottegift til brug i stalde og andre bygninger (kun i fælder så det ikke er farligt for andre dyr).
- Stenmel*, kaffe*
- Midler til brug i stalde og på dyr: Diatoméjord, klæbende fluebånd, æteriske olier.

5. Tilladte hjælpemidler i flerårige afgrøder/for specialafgrøder, flerårige afgrøder og prydplanter

- Diatoméjord*
- Calciumhydroxid
- I tilfælde af behov kan der anvendes kobber, således at den gennemsnitlige mængde, der anvendes over 7 år ikke overstiger 3 kg/ha/år, helst med et maksimum på 500 g/ha/sprøjte. I vin- og humleproducerende regioner med højt svampetryk kan den pågældende organisation give en dispensation for anvendelse af en gennemsnitlig mængde på op til 4 kg/ha/år over 5 år. Dette er begrænset til druer og humle (APP 25, se bilag 7).
- Svovl og svovlkalk (fungicid, insekticid, acaricid)*

*) såfremt de opfylder kravene i Annex II, EC regulation 834/2007, 889/2008 og økologireglerne.

Appendiks 7: Godkendelse af dispensationer.

Følgende undtagelser er fastsat i de internationale Demeter-standarder og kan godkendes af Demeterforbundet i Danmark. Alle godkendte undtagelser skal registreres og indberettes årligt til Demeter Internationals regel-instans (Accreditation Council).

| Nr. | Beskrivelse | Reference-kapital | Yderligere kriterier/restriktioner |
|-----|---|---------------------|--|
| 1 | Indkøb af ubehandlede frø eller udplantningsmateriale af konventionel oprindelse. | 7.1.2.2. / 7.1.2.3. | |
| 1A | Indkøb af gødning fra dyr fodret med GMO-foder. | 7.1.3.2. | Komposteret separat mindst et år. |
| 1B | Varmebehandling af jord i drivhuse. | 7.1.5.5. | Umiddelbar anvendelse af præparaterne efter dampsterilisering. |

| | | | |
|-----|---|----------|--|
| 1C | Sterilisering af dyrkningssubstrat til svampe. | 7.1.7.7. | Omgående anvendelse af kompostpræparaterne efter sterilisering og før podning. |
| 2 | Jord holdes fri for vegetation. | | Første år efter udplantning eller permanent i halvtørre klimaer. |
| 3 | Nye afgrøder og produktionsmetoder (f.eks. nye gødningsmidler, plantebeskyttelses- og planteplejemidler). | | Procedurer for at et land kan opnå dispensation for nye metoder skal opholdes. |
| 4 | Beskyttelse af områder med høj bevaringsværdi og rydning af uberørte skove. | | |
| 4A | Ingen præparatanvendelse på stejle og ufremkommelige steder. | | |
| 5 | Ingen dyr på bedriften (dyr der æder grovfoder). | | |
| 5A | Samarbejde mellem bedrifter. | | Begrænsninger sammenlign 7.3.4. |
| 6 | Opbinding af husdyr. | | Se økologireglerne. |
| 8 | Undtagelser fra kravene vedrørende stalde og udendørsarealer. | | Yderligere krav sammenlign med 7.3.5. |
| 9 | Dyrenes adgang til græsarealer eller mangel på friluftsarealer for kvæg. | | |
| 10 | Mangel på friluftsarealer for grise. | | |
| 11 | Afhorning og afhornet kvæg, kun under særlige omstændigheder og med en plan for ophør (dispensation ikke mulig for nye avlere). | | |
| 12 | Mangel på adgang til udendørsarealer for fjerkræ og vand for andefugle. | | |
| 13 | Begrænsning af indkøbt økologisk foder. | | |
| 14A | Mindre end 3 kg høg/dyr ved vinterfodring. 14 DK: Indkøb af foder. | | Ensilage eller halm som erstatning. |
| 15 | Dyr i pleje. | | |
| 16 | Fælles græsarealer. | | |
| 17 | Konventionelt foder til unge kalkuner | | Max. 10 % op til den 10. uge |
| 18 | Indkøbte dyr (kvæg). | | Op til 40 % af besætningen, yderligere begrænsninger se 7.3.8.1. |
| 19 | Indkøb af smågrise af konventionel oprindelse. | | Kan max. sælges som "Under omlægning til Demeter". |
| 20 | Indkøb af haneekyllinger/andre slagteekyllinger af konventionel oprindelse. | | |
| 21 | Forlængede omlægningsperioder, parallelproduktion af flerårige planter og ikke-økologisk dyrehold. | | Op til fem år for flerårige planter (ikke græsarter) og pryddplanter (yderligere begrænsninger se 7.3.11.2.); Konventionelt husdyrbrug op til tre år (hvis det opgives efterfølgende), Økologisk husdyrbrug op til fem år. |

| | | | |
|----|---|--|--|
| 25 | For at bruge en gennemsnitlig mængde på op til 4 kg/ha/år af kobber over 5. | | Ikke tilladt i Danmark jævnfør Miljøstyrelsen. |
|----|---|--|--|

Alle ovenfor nævnte dispensationer kræver godkendelse af Demeterforbundet, undtagen nr. 3, som skal godkendes af Demeter International.

Appendiks 8: Minimumsalder ved slagtning af fjerkræ.

| Fjerkræarter | Minimumsalder (dage): Slagtealder |
|----------------------|-----------------------------------|
| Kyllinger | 81 |
| Pekingænder | 49 |
| Moskusænder (hundyr) | 70 |
| Moskusænder (handyr) | 84 |
| Gråænder | 92 |
| Perlehøns | 94 |
| Kalkuner og gæs | 140 |

Appendiks 9: Produkter, der må bruges til rengøring og desinficering af bygninger og anlæg til husdyr (f.eks. udstyr og redskaber):

kalium- natriumsæbe
vand og damp
læsket kalk
kalk
ulæsket kalk
natriumhypoklorid (f.eks. blegevand)
kaustisk soda (natriumhydroxid)
kaliumhydroxid
hydrogenperoxid/brintoverilte
naturlige planteekstrakter
citronsyre, pæredikesyre, myresyre, mælkesyre, oxalsyre og eddikesyre
alkohol
salpetersyre (mælke- og mejeriudstyr)
fosforsyre (mælke- og mejeriudstyr)
produkter til rengøring og desinficering af yver og malkeudstyr
natriumkarbonat

EFTERSKRIFT

De internationale **Demeter**-produktionsregler, som er grundlaget for de danske regler, er udviklet af medlemmer af arbejdsgruppen for internationale Demeter-regler. Rådgivere, såvel som lokale arbejdsgrupper for biodynamisk jordbrug og enhver praktisk arbejdende landmand har haft mulighed for at bidrage til denne udviklingsproces, gennem deltagelse i møder i de respektive organisationer. Reglerne godkendes af den internationale biodynamiske forening, IBDA.

Reglerne bliver forudsætningen for Demeter-godkendelse ifølge aftale mellem Demeter International og de respektive organisationer i de forskellige lande.

Den nuværende version af reglerne opstod i samarbejde mellem de som er involverede i det praktiske arbejde, rådgivning og videnskab. De er et spejlbillede på et vidensstadium ved et bestemt tidspunkt. Derfor er udviklingen af reglerne en vedvarende proces.

Forslag til tilføjelser eller ændringer skal sendes til koordinatoren for arbejdsgruppen for internationale Demeterregler ved "Biodynamic Federation Demeter International (BFDI)":

The Standards Committee, BFDI. Attention: Sebastian Fuchs mail sebastian.fuchs@demeter.net

Disse regler gælder for alle produktionsbedrifter – landbrug, handelsgartnerier, og frugtplantager – som har, eller ønsker, en Demeter-autorisation, indtil de efterfølges ved indførelse af en forbedret version.

